

Op 24 juni 2025 Agendapunt 2b.

Datum 19 mei 2025
Portefeuillehouder Gert-Jan Schuinder (penningmeester)
Inlichtingen bij

Onderwerp Tussenrapportage 2025 en Conceptbegroting 2026 Vereniging IPO

Kern van het onderwerp

De Tussenrapportage 2025 en Conceptbegroting 2026 zijn twee producten die tot de vernieuwde Planning & Control-cyclus van de Vereniging behoren. Met de Tussenrapportage 2025 (voor het eerst in de nieuwe vorm) rapporteert de Vereniging over de voortgang van de Begroting 2025. Middels de Conceptbegroting 2026 leggen de provincies de basis voor de nieuw op te stellen Begroting 2026. Op 15 mei jl. heeft het IPO-bestuur de Tussenrapportage 2025 en de opzet voor de Conceptbegroting 2026 vastgesteld. Deze notitie is inhoudelijk gelijk aan de notitie die 15 mei voorlag aan het IPO-bestuur, aangevuld met – in een apart kader – de opmerkingen die door het bestuur gemaakt zijn.

Voorstel/gevraagd besluit:

De Algemene Vergadering wordt gevraagd:

1. kennis te nemen van de Tussenrapportage 2025 van de Vereniging IPO en daarbij de door het IPO-bestuur voorgestelde begrotingswijzigingen 2025, inclusief aanvullende dekking van € 12,4 miljoen door middel van bijdragen door provincies via de verdeelsleutel, goed te keuren, en
2. de aangepaste raming 2025 ten behoeve van de tegemoetkoming faunaschades van € 35,0 miljoen goed te keuren waarbij expliciet geldt dat deze kosten niet via de IPO-verdeelsleutel gaan maar bij schade in rekening worden gebracht bij de provincie waar de schade aan de orde is, en
3. aandachtspunten mee te geven, gehoord hebbende de eigen Provinciale Staten, ten aanzien van de Conceptbegroting 2026.

Terugkoppeling IPO-bestuursvergadering 15 mei 2025

Tijdens de bestuursvergadering van 15 mei jl. heeft het IPO-bestuur de volgende aanvullende punten meegegeven naar de toekomst en ten aanzien van de Tussenrapportage 2025 en de Conceptbegroting 2026:

- Het IPO-bestuur stelt voor de in de Conceptbegroting 2026 opgenomen verhogingen t.o.v. de Meerjarenraming 2025 door te vertalen in de Begroting 2026, onder voorbehoud van de besprekingen met de Algemene Vergadering op 24 juni. Het bestuur markeert daarbij dat investeringen nodig zijn (ook naar de toekomst) om de Vereniging IPO – en daarmee de kracht van de gezamenlijkheid – naar een hoger en professioneler niveau te tillen, op samenwerking in zowel beleid, lobby als uitvoering.
- Het IPO-bestuur stelt de Tussenrapportage 2025 vast. Op verzoek van het bestuur zijn meer tekstuele toelichting gegeven waarom afgeweken wordt van de Begroting 2025 op de dossiers die zijn opgenomen in de Tussenrapportage, zoals de GID-kosten voor RVO. Dit is verwerkt in bijlage 1.
- Het IPO-bestuur stelt vast dat niet voor alle dossiers of uitvoeringsopdrachten sprake is van een formele bestuurlijke opdracht. Dit maakt het gesprek over bestuurlijke ambities, taken en middelen (voorzien in najaar 2025) nog relevanter. In het verlengde daarvan

Op 24 juni 2025

Agendapunt 2b.

benadrukt het bestuur dat alle voorstellen waar financiën mee gemoeid gaan door het IPO-bestuur geaccordeerd moeten worden. Dit geldt zowel voor wensen c.q. voorstellen vanuit de BAC's als voor voorstellen met betrekking tot uitvoering.

- De penningmeester heeft – binnen de doorontwikkeling van de P&C-cyclus die samen met de klankbordgroep P&C vanuit de AV wordt vormgegeven – nogmaals het belang benadrukt van het goed in kaart brengen van de financieringsstromen voor de helderheid en transparantie van de begroting en de ambitie geuit om de (indicatieve) IPO-begrotingswijzigingen eerder inzichtelijk te maken voor de provincies.
- Het IPO-bestuur acht het wenselijk – binnen de organisatieontwikkeling en de doorontwikkeling van de P&C-cyclus – te verkennen of de governance van elementen van de uitvoering (bijvoorbeeld het programma Transitie Applicatielandschap) op een andere wijze binnen de Vereniging ingevuld kan worden.
- Het IPO-bestuur benadrukt het belang van de betrokkenheid van de accountant bij de doorontwikkeling van de P&C-cyclus, waaronder de verkenning van de 'post onvoorziene kosten' en het in kaart brengen van de verschillende financieringsstromen.

Aanleiding en context

Bestuurlijke ambities, taken en middelen

Op 7 maart 2024 heeft het IPO-bestuur haar bestuurlijke ambities voor de huidige Statenperiode vastgesteld in het IPO-bestuursprogramma 2023-2027. Deze ambities zijn veelal door de BAC's doorvertaald in werkprogramma's en/of bestuurlijke opdrachten waar sindsdien hard op wordt (samen)gewerkt, door zowel de provincies, als de IPO-organisatie. Van de ruimtelijke vraagstukken zoals Wonen en Landelijk Gebied tot de randvoorwaardelijke dossiers als Digitalisering en Financiën & Openbaar Bestuur: op alle dossiers waar het bestuur gezamenlijk op wenst te acteren wordt volop inzet en capaciteit geleverd om aan deze vraag te voldoen. Dit resulteert tot een krachtige lobby richting het Haagse, wat zich o.a. uit in bestuurlijke onderhandelingen met bewindspersonen, position papers voor de Eerste en Tweede Kamer en de aanwezigheid van het IPO bij rondetafelgesprekken.

Waar bij vaststelling van het bestuursprogramma echter al benadrukt werd, moet er altijd oog zijn voor verdere ontwikkelingen in het Haagse. Telkens weer moet de afweging gemaakt worden al dan niet te acteren op zaken die daar oppoppen. Zo hebben de Woontop in het najaar van 2024 en de Ministeriële Commissie Stikstof & Natuurherstel in het voorjaar van 2025 veel aandacht en daarmee capaciteit gevraagd van de IPO-organisatie. En doet het dat nog steeds. Inmiddels hebben de zeven ambtelijke adviescommissies die het IPO rijk is gezamenlijk meer dan 80 werkgroepen onder zich. Werkgroepen die door de provincies en adviescommissies als waardevol en soms zelfs onmisbaar worden ervaren.

Waar het IPO-bestuursprogramma hoofdzakelijk de bestuurlijke *beleidsambities* bevat, is er nog het grote aantal *uitvoeringsdossiers* wat in gezamenlijkheid wordt opgepakt via de Vereniging IPO. Zo stijgt het aantal faunaschades en daarbij komende taxaties en (aan)vragen jaarlijks en hebben ook de gebeurtenissen rondom Atos/Eviden in 2024 tot de nodige ontwikkelingen geleid als het gaat om het applicatielandschap en datamanagement. Oftewel: net als bij de beleidsvraagstukken, staat ook in de gezamenlijke uitvoering de tijd niet stil.

Op 24 juni 2025

Agendapunt 2b.

Meermaals heeft in IPO-bestuursvergaderingen het gesprek plaatsgevonden over de (dis)balans tussen gezamenlijke bestuurlijke ambities en taken en de bijbehorende middelen, waarbij het IPO-bestuur de sterk toenemende werkdruk in de IPO-organisatie (h)erkende. In de bestuursvergadering van 13 februari waar uitgebreid gesproken werd over de doorontwikkeling van de P&C-cyclus (zie ook pagina 5 van deze notitie) sprak het bestuur de wens uit hier het inhoudelijke gesprek over te willen voeren met elkaar. Dat gesprek, over de vragen 'Waarin trekken we gezamenlijk, wat hoort daar financieel bij en wat levert dat ons op?', vindt in het najaar van 2025 plaats, tezamen met de evaluatie van het IPO-bestuursprogramma.

Nu liggen aan het IPO-bestuur de Tussenrapportage 2025 en Conceptbegroting 2026 voor. In de praktijk worden dergelijke P&C-documenten beschouwd als financieel stuk en ook hoofdzakelijk vanuit dat perspectief voorbereid op de provinciehuizen. Echter, wanneer het IPO-bestuur toe wil naar een inhoudelijke benadering van de gezamenlijke bestuurlijke ambities, taken en middelen, is het van belang ook de P&C-stukken inhoudelijk met elkaar te bespreken. In het proces rondom en gesprek over de stukken in de P&C-cyclus versmalt het gesprek zich vaak tot 'wat kost het IPO en waarom wordt het duurder?'. Daarbij wordt niet stilgestaan bij hetgeen de samenwerking oplevert en wat er qua financiën en capaciteit bespaard wordt in de eigen provincie. Het is belangrijk dat de behandeling van de P&C-stukken zich richt op de toegevoegde waarde van de samenwerking, de wens om samen op te trekken vanuit kracht en efficiency, en niet alleen vanuit het financieel technisch oogpunt.

In deze notitie worden het financieel beeld van de Tussenrapportage 2025 en Conceptbegroting 2026 t.o.v. de Begroting 2025 weergegeven. Beide P&C-stukken bevatten voorstellen voor extra benodigde middelen die worden voorgelegd aan de provincies. Deze voorstellen zijn weloverwogen (door het MT van de Vereniging) en sterk onderbouwd. Ter illustratie: aanvankelijk lag in het MT een opgave voor die twee keer zo hoog was, maar deze is door kritische beoordeling van het MT gehalveerd.

Het IPO-bestuur wordt gevraagd de voorstellen die nu voorliggen te wegen en deze vast te stellen. Vanuit de gedachte dat door gezamenlijk op te trekken schaalvoordelen worden behaald, middelen efficiënter worden ingezet en met één stem gesproken wordt richting Den Haag en Brussel. Dit vergroot de slagkracht en de zichtbaarheid van de individuele provincies.

Opzet P&C-cyclus

Via de P&C-cyclus plant, stuurt en verantwoordt het bestuur van de Vereniging de uitvoering van de werkzaamheden die de samenwerkende provincies hebben belegd bij de Vereniging. Daarbij gaat het om beleidskeuzes ten aanzien van de belangenbehartiging en om de uitvoering en ondersteuning van opdrachten van de gezamenlijke provincies. In alle gevallen betreft het werkzaamheden die bij de Vereniging IPO zijn of worden ondergebracht om op deze wijze de gedeelde provinciale opgaves efficiënter en effectiever te realiseren.

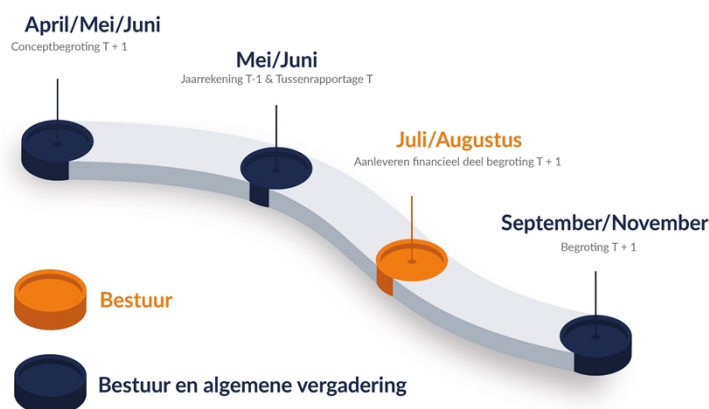
Op 24 juni 2025

Agendapunt 2b.

Met ingang van 2025 bestaat de P&C-cyclus van de Vereniging uit de volgende P&C-producten:

- Conceptbegroting
- Definitieve begroting
- Tussenrapportage
- Jaarverslag en Jaarrekening

Schematisch is de P&C-cyclus weergegeven in de figuur hiernaast, waarbij T staat voor het huidige jaar (2025).

De bespreking van de Conceptbegroting 2026 in het IPO-bestuur markeert de start van het begrotingsproces 2026. Het is een instrument dat gebruikt kan worden door Gedeputeerde Staten (GS) in hun eigen begrotingsproces, om het gesprek met Provinciale Staten (PS) aan te gaan over de nut en noodzaak van en de bijdrage van de samenwerking met de andere elf provincies aan verschillende beleidsdoelstellingen van de eigen provincie: "Waarom trekken wij samen met de andere provincies op t.a.v. deze doelstelling, wat kost het en wat levert het ons op?" Dat gesprek tussen GS en PS kan worden gevoerd via de in de individuele provincies geijkte manier: in de plenaire vergadering, via beleidscommissies of andere vormen.

Opzet Tussenrapportage 2025

Sinds dit jaar rapporteren we met de Tussenrapportage één keer (i.p.v. tweemaal via een Voor- en Najaarsnota) aan het IPO-bestuur en de AV over de voortgang van de Begroting van de Vereniging IPO. De opzet van deze rapportage is op [5 december 2024](#) door het bestuur vastgesteld. Voor die opzet golden enkele vertrekpunten:

1. De Tussenrapportage is eenvoudig in leesbaarheid en realisatie.
2. De Tussenrapportage is een doorkijk (beknopt overzicht) voor het lopende jaar, met focus op wat er nieuw of anders is.
3. De Tussenrapportage is een financiële insteek op de voortgang van de Begroting waar wijzigingen worden voorgesteld incl. uitleg.
4. De Tussenrapportage sluit aan op de indeling van de Begroting.
5. De Tussenrapportage sluit financieel zichtbaar aan op de goedgekeurde Begroting.
6. De begrotingswijziging bij de Tussenrapportage laat zien of sprake is van meerjarige doorwerking naar de gelijktijdig geagendeerde Conceptbegroting voor het nieuwe begrotingsjaar.
7. De details bij de Tussenrapportage worden verstrekt via bijlagen, waaronder de financiële gevolgen voor de provincies.

Opzet Conceptbegroting 2026

Het doel van de Conceptbegroting is het leggen van de basis voor de nieuw op te stellen Begroting 2026 van de Vereniging IPO. De Conceptbegroting bevat onderwerpen en ontwikkelingen die aanvullend zijn op de Meerjarenraming 2026-2028 (als onderdeel van de vastgestelde en goedgekeurde [Begroting 2025](#)) en voor zover ze op dit moment zijn te voorzien. De wijzigingen worden noodzakelijk geacht voor de uitvoering van de werkzaamheden die de Vereniging IPO in opdracht van de provincies uitvoert.

Op 24 juni 2025

Agendapunt 2b.

De opzet van de Conceptbegroting 2026 sluit aan op de opzet van de Begroting 2025. Aanvullend hierop is in de Conceptbegroting 2026 geanticipeerd op het besluit van het IPO-bestuur van 13 februari 2025 om de raming van de faunaschades buiten de Verenigingsbegroting in beeld te brengen. Hiermee ontstaat een 'knip' in de Verenigingsbegroting en bestaat de Conceptbegroting 2026 uit twee delen:

A. **Verenigingsbegroting**, waar een onderscheid is gemaakt in de onderstaande hoofdstukken (conform de Begroting):

1. Bestuur- en Verenigingszaken
2. Beleidsvoorbereiding
3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12
4. Overige ramingen en uitkeringen

Vervolgens hebben wij hier in deze Conceptbegroting twee hoofdstukken aan toegevoegd.

5. Een hoofdstuk 'Bedrijfsvoering' waarin wij ingaan op begrotingsvoorstellen binnen deze afdeling. In de definitieve Begroting 2026 rekenen wij deze voorstellen (als onderdeel van alle bedrijfsvoeringslasten) toe aan de vier hierboven genoemde delen.
6. Een hoofdstuk 'Businesscases' waarin begrotingsvoorstellen zijn opgenomen waarvan de advisering reeds heeft plaatsgevonden in de BAC, maar waarover het IPO-bestuur nog over dient te besluiten.

B. **Raming kassiersfunctie**, waaronder Faunaschades (bij de definitieve Begroting 2026 wordt dit een apart document).

In deel A is per programma aangegeven welke inhoudelijke ontwikkelingen zich binnen de programma's hebben voorgedaan na vaststelling van de Begroting 2025, welke keuzes hierbij gemaakt worden en wat de financiële gevolgen zijn t.o.v. de Begroting 2025. Bij de begrotingsvoorstellen is gebruik gemaakt van categorieën om duidelijk overzicht te geven waar de benodigde middelen betrekking op hebben. We onderscheiden de volgende categorieën:

i. Capaciteit/werkdruk

Onder deze categorie vallen de voorstellen die noodzakelijk worden geacht om de bestuurlijk erkende hoge werkdruk die ervaren wordt door de IPO-organisatie aan te pakken. Ook gaat het hier om investeringen die bijdragen aan een kwaliteitsverhoging van de uitvoering van taken en de dienstverlening aan de provincies.

ii. Autonome ontwikkeling/omissies

Onder deze categorie vallen niet-beïnvloedbare voorstellen die worden veroorzaakt door externe factoren. Denk bijvoorbeeld aan gestegen prijzen als gevolg van inflatie. Ook het herstel van enkele financiële omissies valt hieronder.

iii. BAC-adviezen/Businesscases

Onder deze categorie gaat het om nieuwe dossiers waarop vanuit de BAC's gewenst wordt op samen te werken. Veelal betreffen het businesscases die betrekking hebben op gezamenlijke uitvoering.

iv. Transitie Applicatielandschap

Het programma Transitie Applicatielandschap richt zich op het moderniseren en toekomstbestendig maken van de informatievoorziening van de Vereniging IPO door de overstap met 10 Informatieproducten naar een cloudgebaseerd platform. Dit programma is een vervolg op de crisis rondom de financiële situatie bij Atos/Eviden in 2024 en vormt de structurele oplossing om de daaruit gebleken kwetsbaarheden duurzaam weg te nemen. Deze is als aparte categorie opgenomen om twee redenen:

- Het betreft een meerjarig project waarvoor het totaal benodigde budget bekend is, maar niet wat dit per jaar gaat zijn (dat hangt immers af van de voortgang etc.)

Op 24 juni 2025

Agendapunt 2b.

- Het voorstel aan het bestuur gaat zijn dat dit project, ihkv de organisatieontwikkeling, een uitiem voorbeeld is van een niet-politiek-bestuurlijk dossier, maar puur de uitvoering van een wettelijke taak. Daarmee is het logischer de verantwoording hieromtrent via de KPS te doen.

Doorontwikkeling P&C-cyclus

In de IPO-bestuursvergadering van 13 februari jl. heeft het IPO-bestuur uitvoerig gesproken over de doorontwikkeling van de Verenigingsbegroting, welke geïnitieerd is naar aanleiding van de groeiende begroting van de Vereniging alsook de toenemende druk op de IPO-organisatie, als gevolg van een disbalans in bestuurlijke opdrachten en beschikbare capaciteit. De volgende besluiten t.a.v. deze doorontwikkelingen zijn daar gemaakt:

- In de Conceptbegroting 2026 wordt de open-eind-regeling 'tegemoetkoming faunaschade' buiten de reguliere (concept-)begroting geplaatst en separaat in kaart gebracht¹. De keuze hiervoor is dat het een (qua omvang zeer grote) geldstroom betreft die van andere aard is dan de verdere gelden die zijn opgenomen in de begroting. Het is namelijk niet zo dat de provincies bij vaststelling van de begroting het provinciedeel op basis van de verdeelsleutel 'overmaken' naar de Vereniging. De faunaschade wordt immers uitgekeerd bij sprake van schade door één provincie aan het bedrijf dat een schadeclaim heeft ingediend. Simpel gezegd: de ene provincie neemt een groot en de ander provincie een klein deel van de indicatie voor de eigen rekening. Door deze open-eind-regeling buiten de reguliere begroting te plaatsen geeft de begroting van de Vereniging een betere en transparante weergave van welke kosten daadwerkelijk t.b.v. de IPO-organisatie zijn voor de gezamenlijke inzet en welke niet, is de gedachte.
- Naast de tegemoetkoming faunaschade, worden alle verschillende financieringsstromen nader in beeld gebracht met als mogelijke vervolgstap deze geen integraal onderdeel te laten zijn van de Verenigingsbegroting. De ambitie is dit te verwerken in de Conceptbegroting 2027.
- De penningmeester gaat samen met de accountant en de P&C-klankbordgroep nader onderzoeken wat mogelijk is in de verdere doorontwikkeling van de P&C-cyclus, waaronder de mogelijkheden voor het – door het bestuur gewenste – instellen van een post 'onvoorziene kosten' en daarbij ook te verkennen op welke wijze de onderuitputting eventueel voor een tijdelijke buffer van deze post ingezet kan worden. Het voornemen is de uitkomsten hiervan voor de zomer aan het IPO-bestuur voor te leggen.

Het IPO-bestuur gaat het inhoudelijke gesprek met elkaar voeren over de dossiers waarop in IPO-verband wordt samengewerkt. Dit gesprek is, zoals eerder genoemd, voorzien in het najaar van 2025.

Het IPO-bestuur verkent samen met de Kring van Provinciesecretarissen (KPS) hoe eventueel niet politiek-bestuurlijke dossiers in de uitvoering en samenwerking effectiever gerealiseerd kunnen worden. Dit gesprek wordt reeds gevoerd binnen de KPS. Dit gebeurt mede in het kader van de Organiseontwikkeling van de Vereniging.

¹ Hierbij gaat het enkel om de tegemoetkoming en niet om de inzet van IPO- en BIJ12-capaciteit voor de afhandeling van de schade.

Op 24 juni 2025

Agendapunt 2b.

In de Conceptbegroting 2025 is aangegeven dat we overwegen om in de Bestuursperiode 2023-2027 te willen werken met de zogenaamde Mens- & Middelenmethodiek, in lijn met de aankondiging via de vastgestelde Kaderbrief 2023. Daarbij is aangegeven dat we ons in 2024 en in 2025 willen voorbereiden op het kunnen toepassen van deze nieuwe methodiek. In 2024 en begin 2025 zijn hiervoor verkennende gesprekken gevoerd op het inhoudelijk toepassen van deze methode. Ook hebben we aangegeven dat het van belang is dat de methodiek goed gefaciliteerd wordt door onze systemen, om in 2026 te kunnen proefdraaien. We omarmen nog steeds de gedachte dat de organisatie integraal en gezamenlijk verantwoordelijk is voor het realiseren van de bestuurlijke opgaven. Echter, voortschrijdend inzicht heeft ons geleerd dat wij eerst de basis op orde dienen te brengen door onze administraties te harmoniseren via een EU-aanbesteding in 2026. Gegeven de ontwikkelingen die op de organisatie afkomen i.c.m. de activiteiten om de basis op orde te brengen, staat er spanning op het op korte termijn willen introduceren van de Mens- en Middelenmethodiek. Parallel aan de basis op de orde zal worden nagedacht hoe de methodiek het beste binnen de Vereniging kan worden toegepast. Het streven is dit in 2026 te concretiseren.

Financieel beeld Tussenrapportage 2025

In tabel 1. is het financieel beeld van de Tussenrapportage 2025 weergegeven. De tabel bestaat uit de door de AV goedgekeurde Begroting 2025. Hieraan toegevoegd is een kolom met de op dit moment verwachte realisatie over 2025. Hieruit blijkt dat de Vereniging IPO - op basis van de huidige inzichten - meer middelen nodig heeft dan begroot, wat met name veroorzaakt wordt door toename van faunaschades. Daarom stellen wij via deze Tussenrapportage een aantal begrotingswijzigingen voor met een totale omvang van € 47,4 miljoen* (zie blauw gearceerde kolom in tabel 1.). Hiervan heeft € 35,0 miljoen betrekking op faunaschades. De resterende € 12,4 miljoen* heeft betrekking op andere onderwerpen die toegelicht zijn in de Tussenrapportage 2025.

Tabel 1. Financieel beeld Tussenrapportage 2025 incl. begrotingswijziging

	Begroting (primitief)	Verwachte realisatie	Saldo	Begrotings- wijziging
Vereniging IPO				
Totaal lasten	133.893	179.775	-45.882	56.900
Totaal baten	133.893	133.893	0	9.529
Saldo	0	45.882	-45.882	47.371

x € 1.000

* In dit bedrag zijn reeds de ontwikkelingen uit de Conceptbegroting 2026 verwerkt. Het definitieve bedrag hangt dus af van de besluitvorming over de Conceptbegroting 2026.

Beeld Conceptbegroting 2026 Vereniging IPO

De Conceptbegroting 2026 van de Vereniging IPO heeft onder andere als doel het indicatieve begrotingsvolume te geven voor begrotingsjaar 2026 en de meerjarenraming 2027-2029. Dit volume is in tabel 2. opgenomen.

Op 24 juni 2025

Agendapunt 2b.

Tabel 2. Indicatieve begrotingsvolume Vereniging IPO 2026 t/m 2029 (inclusief vertrekpunt)

	2026	2027	2028	2029
1. Vertrekpunt Verenigingsbegroting (in aansluiting op Begroting 2025)				
Totaal lasten	132.290	132.659	133.349	133.349
Totaal baten**	132.290	132.659	133.349	133.349
Saldo	0	0	0	0
** Waarvan bijdragen provincies	128.574	128.942	129.632	129.632
Verwerking besluit IPO-bestuur 13-02-205: Ontvlechting kassiersstromen uit verenigingsbegroting				
1. Gecorrigeerd vertrekpunt: Verenigingsbegroting 2026 exclusief Kassiersfunctie				
Totaal lasten	70.783	71.152	71.842	71.842
Totaal baten**	70.783	71.152	71.842	71.842
Saldo	0	0	0	0
** Waarvan bijdragen provincies	67.067	67.435	68.125	68.125
2. Wijzigingen in Conceptbegroting 2026				
I. Bestuur- en Verenigingszaken	0	0	0	0
2. Beleidsvoorbereiding	135	135	135	135
3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12	6.642	6.465	3.495	3.895
4. Overige ramingen en uitkeringen	1.452	1.460	1.474	1.475
Bedrijfsvoering	310	310	310	310
Businesscases	3.364	3.364	3.364	3.364
Totaal wijzigingen in Verenigingsbegroting ***	11.903	11.733	8.778	9.178
3. Verwachte omvang Begroting 2026 Vereniging IPO				
Totaal lasten	82.686	82.886	80.620	81.020
Totaal baten**	82.686	82.886	80.620	81.020
Saldo	0	0	0	0
** Waarvan bijdragen provincies	78.969	79.169	76.903	77.303

x € 1.000

*** Onderverdeling in categorieën

	2026	2027	2028	2029
I. Capaciteit/werkdruk	1.287	1.287	1.287	1.687
II. Autonome ontwikkeling/Omissies	3.292	3.300	3.314	3.315
III. BAC-adviezen/Businesscases	3.384	3.384	3.384	3.384
IV. Applicatie landschap	3.940	3.763	793	793
Saldo	11.903	11.733	8.778	9.178

x € 1.000

Op 24 juni 2025

Agendapunt 2b.

Toelichting bij tabel 2.

1. De door de AV goedgekeurde Begroting 2026 (inclusief meerjarenraming 2026-2029) is het vertrekpunt voor de Begroting 2026. Dit vertrekpunt is vervolgens aangepast conform het bestuursbesluit van 13 februari 2025 inzake de raming voor faunaschades. Hieruit blijkt ook de bijdrage van de provincies aan de Vereniging IPO.
2. In de Conceptbegroting 2026 zijn bij de afzonderlijke hoofdstukken verschillende voorstellen opgenomen en toegelicht. Het totaal van die voorstellen is opgenomen in tabel 2. Voor begrotingsjaar 2026 gaat het dan in totaliteit om € 11,9 miljoen.
3. Door het totaal aan wijzigingen (zie 2.) op te tellen bij het vertrekpunt (zie 1.) ontstaat de verwachte omvang van de Verenigingsbegroting 2026 (zie 3.) in deze Conceptbegroting, te weten afgerond € 82,7 miljoen, waarvan de provinciale bijdrage uitkomt op € 79,0 miljoen.

*** Zoals hiervoor aangegeven, hebben wij de begrotingsvoorstellen verdeeld in vier categorieën, om duidelijk overzicht te geven waar de benodigde middelen betrekking op hebben. Onder tabel 2. is de verdeling over de categorieën weergegeven.

Raming Kassiersfuncties

Zoals hiervoor aangegeven vallen vanaf de Begroting 2026 de ramingen waarin het IPO als kassier optreedt buiten de begroting van de Vereniging IPO. Wel willen we de provincies inzicht geven in de omvang van de kassiersfunctie. Om die redenen hebben wij in de Conceptbegroting 2026 die omvang verwerkt.

Vervolgstappen

- De IPO-bestuursleden en de AV-leden worden gevraagd de P&C-stukken samen te bespreken in/met PS, voorafgaand aan de AV van 24 juni 2025. Hoewel de conceptbegroting formeel geen P&C-document is, dient de AV de, door het bestuur vastgestelde, Begroting 2026 goed te keuren. Ter voorbereiding op die besluitvorming en vanuit de openheid en transparantieafspraken met de AV wordt de Conceptbegroting 2026 daarom ook ter bespreking geagendeerd op de AV van 24 juni 2025.
- Op basis van de bespreking op 24 juni 2025 in de AV weegt het IPO-bestuur, in hun vergadering van 3 juli, de door de AV-geleverde input t.b.v. de doorvertaling naar de definitieve Begroting 2026.
- De definitieve Begroting 2026 ligt 11 september 2025 ter besluitvorming voor in het bestuur en 4 november 2025 ter goedkeuring aan de AV.

Bijlagen

1. Tussenrapportage 2025 Vereniging IPO
2. Conceptbegroting 2026 Vereniging IPO

Tussenrapportage Interprovinciaal Overleg 2025

Interprovinciaal Overleg

Gezamenlijke provincies

[WWW.IPO.NL](http://www.ipo.nl)

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Totaalbeeld uitvoering Begroting 2025	5
A. Specificatie Programma's	6
B. Specificatie Personeel	8
C. Specificatie Bedrijfsvoering	10
Bijlagen	11
Bijlage 1. Specificatie en toelichting begrotingswijzigingen	12
Bijlage 2. Bijdragen per provincie	16

Inleiding

Voor u ligt de Tussenrapportage 2025 van de Vereniging IPO. De Tussenrapportage is een nieuw P&C-instrument voor de Vereniging die we vanaf 2025 toepassen. De Tussenrapportage is - na de nieuwe Conceptbegroting 2025 en de nieuwe Begroting 2025 - het derde product bij de vernieuwing van de P&C-cyclus voor de totale Vereniging waartoe het bestuur eerder heeft besloten.

In deze inleiding gaan wij achtereenvolgens in op het doel van de Tussenrapportage, de plaats in de P&C-cyclus en de opzet ervan.

Doel van de Tussenrapportage

De Tussenrapportage heeft als doel het bestuur en de Algemene Vergadering *te informeren* over de voortgang van de Begroting van de Vereniging IPO. Vanaf 2025 gebeurt dat één keer per jaar.

Voorheen vond de voortgangsrapportage over de Begroting plaats via de Voorjaarsnota's en de Najaarsnota's van IPO-bureau en BIJ12 afzonderlijk. Deze waren echter verschillend qua opzet en erg gedetailleerd qua inhoud.

De Tussenrapportage is ook een instrument om de Begroting van de Vereniging IPO bij te stellen. De betreffende begrotingswijzigingen worden *vastgesteld* door het bestuur en *ter goedkeuring* aangeboden aan de Algemene Vergadering.

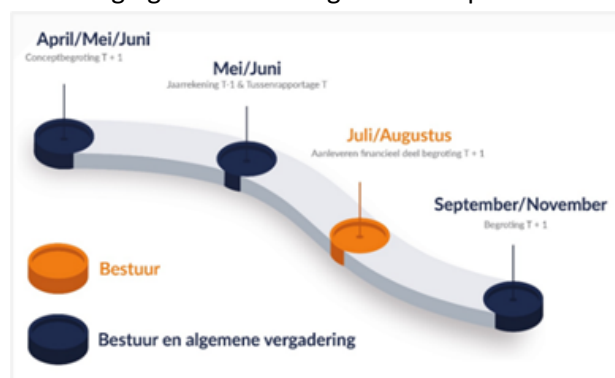
Plaats Tussenrapportage in de P&C-cyclus

Via de P&C-cyclus plant, stuurt en verantwoordt het bestuur van de Vereniging de uitvoering van de werkzaamheden die de samenwerkende provincies hebben belegd bij de Vereniging. Daarbij gaat het om beleidskeuzes ten aanzien van de belangenbehartiging en om de uitvoering en ondersteuning van opdrachten van de gezamenlijke provincies. In alle gevallen betreffen het werkzaamheden die bij de Vereniging IPO zijn of worden ondergebracht om op deze wijze de gedeelde provinciale opgaves efficiënter en effectiever te realiseren.

Met ingang van 2025 bestaat de P&C-cyclus van de Vereniging IPO uit de volgende P&C-producten:

- Conceptbegroting
- Definitieve begroting
- Tussenrapportage
- Jaarverslag en Jaarrekening.

Schematisch is de P&C-cyclus weergegeven in de figuur hiernaast, waarbij T staat voor het huidige jaar (2025).

Opzet van de Tussenrapportage

De opzet van de Tussenrapportage is op 5 december 2024 door uw bestuur vastgesteld. De AV-leden van de P&C-klankbordgroep zijn geïnformeerd over dat besluit.

- De Tussenrapportage is in de kern voornamelijk financieel van aard. Het betreft een beknopte rapportage die op hoofdlijnen een financiële doorkijk geeft van de uitvoering van de lopende Begroting, aangevuld met eventuele voorstellen tot begrotingswijzigingen.

- De Tussenrapportage bestaat uit een aantal samenvattende tabellen die voorzien zijn van een korte inhoudelijke toelichting.
- De details van de cijfers worden via bijlagen beschikbaar gesteld.

Peildatum

Voor de Tussenrapportage 2025 is als peildatum 1 april 2025 genomen.

Bijdrage per provincie

Het is voor de provincies van belang te weten wat de wijziging in de hoogte van hun bijdrage aan de Vereniging IPO wordt. Die informatie is opgenomen in de bijlage.

Totaalbeeld uitvoering Begroting 2025

In tabel 1. is de uitvoering van de Begroting 2025 weergegeven, gesplitst over programma's, personeel en bedrijfsvoering. Het vertrekpunt hierbij is de door de AV goedgekeurde Begroting 2025. Op deze primitieve begroting zijn nog geen wijzigingen vastgesteld en goedgekeurd. Vervolgens zijn hier de totaal gerealiseerde, verplichte en de op dit moment nog te verwachten lasten en baten van de Vereniging IPO aan toegevoegd.

Tabel 1. Totaalbeeld uitvoering Begroting 2025 Vereniging IPO incl. begrotingswijziging

		Begroting (primitief)	Realisatie	Voortgang		Totaal	Saldo	Begrotings- wijziging
				Verplicht	Verwacht			
A. Programma's	Lasten	95.240	22.541	21.408	95.177	139.127	-43.888	54.269
	Baten	133.893	51.000	82.893	0	133.893	0	9.404
	Saldo	-38.653	-28.459	-61.485	95.177	5.234	-43.887	44.865
B. Personeel	Lasten	33.740	6.083	24.626	3.832	34.541	-800	1.121
	Baten	0	0	0	0	0	0	125
	Saldo	33.740	6.083	24.626	3.832	34.541	-800	996
C. Bedrijfsvoering	Lasten	4.913	2.547	1.480	2.080	6.107	-1.195	1.510
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	4.913	2.547	1.480	2.080	6.107	-1.195	1.510
Totaal	Lasten	133.893	31.172	47.514	101.089	179.775	-45.883	56.900
	Baten	133.893	51.000	82.893	0	133.893	0	9.529
	Saldo	0	-19.828	-35.379	101.089	45.882	-45.882	47.371

x € 1.000

Toelichting op tabel

Uit tabel 1. blijkt dat € 31,2 miljoen aan *lasten* is gerealiseerd (23%). Dit roept - gelet op het feit dat op de peildatum het begrotingsjaar drie maanden onderweg is - geen bijzonderheden op.

Als we rekening houden met de openstaande verplichtingen en de nog te verwachten uitgaven (voor zover op dit moment bekend en gepland) dan hebben we - zonder aanpassing van de begroting - op basis van de huidige inzichten € 45,9 miljoen meer middelen nodig heeft dan begroot, wat met name veroorzaakt wordt door toename van faunaschades. Daarom stellen wij via deze Tussenrapportage een aantal begrotingswijzigingen voor met een totale omvang van € 47,4 miljoen (zie blauw gearceerde kolom in tabel 1.). Gelet op de ervaringen van afgelopen jaren gaan wij ervan uit dat het overschot van € 1,5 miljoen dat dan ontstaat (47,4 - 45,9), voor de komende negen maanden alsnog binnen de programma's besteed zal worden.

In de volgende drie tabellen (voor respectievelijk programma's, personeel en bedrijfsvoering) lichten wij de uitvoering van de Begroting 2025 en de daarop voorgestelde begrotingswijziging verder toe.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van alle voorgestelde begrotingswijzigingen 2025.

A. Specificatie Programma's

In tabel 2. is de verwachte besteding van de programmamiddelen 2025 weergegeven incl. de daarbinnen voorgestelde begrotingswijzigingen. De tabel sluit aan op de indeling van de Begroting 2025 die uit vier delen bestaat. Voor een toelichting op de kolom 'Begrotingswijziging' wordt verwezen naar bijlage 1.

Tabel 2. Totaalbeeld verwachte besteding Programmamiddelen 2025 incl. begrotingswijziging

		Begroting (primitief)	Realisatie	Voortgang		Totaal	Saldo	Begrotings- wijziging
				Verplicht	Verwacht			
1. Bestuur- en Verenigingszaken	Lasten	739	25	525	40	591	148	65
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	739	25	525	40	591	148	65
2. Beleidsvoorbereiding	Lasten	11.466	714	6.986	3.405	11.105	362	772
	Baten	520	0	520	0	520	0	0
	Saldo	10.946	714	6.466	3.405	10.585	362	772
3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12	Lasten	81.617	21.801	10.248	90.316	122.365	-40.748	51.193
	Baten	3.229	0	3.229	0	3.229	0	9.404
	Saldo	78.388	21.801	7.019	90.316	119.136	-40.748	41.789
4. Overige ramingen en uitkeringen	Lasten	1.417	0	3.650	1.417	5.067	-3.650	2.239
	Baten	130.144	51.000	79.144	0	130.144	0	0
	Saldo	-128.727	-51.000	-75.494	1.417	-125.077	-3.650	2.239
Totaal	Lasten	95.240	22.541	21.408	95.177	139.127	-43.888	54.269
	Baten	133.893	51.000	82.893	0	133.893	0	9.404
	Saldo	-38.653	-28.459	-61.485	95.177	5.234	-43.887	44.865

x € 1.000

Toelichting op tabel

Op basis van tabel 2. kan worden geconcludeerd dat we binnen de programmamiddelen € 43,9 miljoen meer aan middelen nodig hebben dan begroot. Het verschil wordt voor bijna € 35,0 miljoen verklaard door hogere lasten voor faunaschades (binnen deel 3.), waarvoor wij de raming via een begrotingswijziging willen bijstellen. Het nieuwe totaal bedraagt € 96.159.000.

De resterende € 9,9 miljoen aan begrotingswijzigingen (44,9 - 35,0) hebben met name betrekking op:

- Het herstellen van een tweetal omissies in de begroting: Risicokaart en GBO: € 1,8 miljoen
Toelichting:
 - Risicokaart: Dit betreft een meerjarige bestuurlijke opdracht voor een totaalbedrag van € 880.000. Bij de Begroting 2024 is de raming bij deze opdracht ten onrechte structureel verlaagd met € 540.000.
 - GBO: Bij de Begroting 2024 is een bedrag van € 1,3 miljoen structureel in plaats van incidenteel in mindering gebracht op de begroting van de Unit GBO vanaf het jaar 2025. Vanaf 2025 komt de unit GBO daarom € 1,3 mln. tekort voor de basistaken.
- De structurele borging van Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen (LISA): € 2,1 miljoen.
Toelichting: Het IPO bestuur heeft op 5 december 2024 een besluit genomen over een tijdelijke constructie waarbij BIJ12 de activiteiten zo veel mogelijk ongewijzigd overneemt voor een overbruggingsperiode van 1 jaar.
- Het programma Transitie Applicatielandschap: € 1,9 miljoen
Toelichting: Het doel van het programma Transitie Applicatielandschap is de realisatie van een veilig, flexibel en schaalbaar cloudplatform voor de informatieproducten van BIJ12, waarmee

BIJ12 de provincies beter kan ondersteunen bij hun informatievoorziening. Het is een voortzetting van het tijdelijke crisisproject na de financiële problemen bij Atos/Eviden.

- De doorbelasting van GID kosten RVO 2025: € 3,7 miljoen
Toelichting: De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hanteert sinds 2024 een gewijzigde factureringssystematiek voor de opdrachten van de provincies uitgezet bij RVO. Vanwege die wijziging worden de kosten van Generieke Informatievoorziening en Dienstverlening (GID) die de RVO heeft gemaakt niet meer rechtstreeks gefactureerd bij de betrokken provincie, maar met 1 totale factuur gestuurd aan onze vereniging. Wij belasten deze factuur door aan de provincies.
- Overig: € 0,4 miljoen.

Daarnaast stellen wij enkele budgetneutrale begrotingswijzigingen voor waarbij de lasten en baten beide met € 9,4 miljoen toenemen. Dit betreffen diverse subsidies en bijdragen van derden voor het uitvoeren van onze programma's, waaronder het subsidieprogramma Verbetering Natuurmonitoring van € 7,9 miljoen.

B. Specificatie Personeel

In tabel 3. is de verwachte besteding van de personeelslasten 2025 weergegeven incl. de daarbinnen voorgestelde begrotingswijzigingen. Voor een toelichting op de kolom 'Begrotingswijziging' wordt verwezen naar bijlage 1.

Tabel 3. Totaalbeeld verwachte besteding Personeelslasten 2025 incl. begrotingswijziging

		Begroting (primitief)	Realisatie	Voortgang		Totaal	Saldo	Begrotings- wijziging
				Verplicht	Verwacht			
1. Bestuur- en Verenigingszaken	Lasten	3.170	572	2.314	360	3.245	-75	0
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	3.170	572	2.314	360	3.245	-75	0
2. Beleidsvoorbereiding	Lasten	9.353	1.686	6.827	1.062	9.575	-222	267
	Baten	0	0	0	0	0	0	125
	Saldo		1.686	6.827	1.062	9.575	-222	142
3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12	Lasten	15.318	2.762	11.180	1.740	15.682	-363	794
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	15.318	2.762	11.180	1.740	15.682	-363	794
4. Bedrijfsvoering	Lasten	5.899	1.064	4.305	670	6.039	-140	60
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	5.899	1.064	4.305	670	6.039	-140	60
Totaal	Lasten	33.740	6.083	24.626	3.832	34.541	-800	1.121
	Baten	0	0	0	0	0	0	125
	Saldo	33.740	6.083	24.626	3.832	34.541	-800	996

x € 1.000

Toelichting op tabel

Gelet op de verwachte besteding verwachten wij voor de gehele vereniging dit jaar € 0,8 miljoen meer personeelsbudget nodig te hebben dan begroot. Wij streven ernaar dat de totale personeelslasten binnen de begroting van de Vereniging blijven.

Bij een aantal specifieke onderdelen stellen wij voor de formatie uit te breiden. Deze formatie-uitbreiding achten wij noodzakelijk om de bestuurlijk erkende hoge werkdruk die ervaren wordt door de IPO-organisatie aan te pakken. Ook gaat het hier om investeringen die bijdragen aan een kwaliteitsverhoging van de uitvoering van taken en de dienstverlening aan de provincies. Het gaat hierbij om:

- Werkgeverszaken
- Loketfunctie Stikstof
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Tegemoetkomingsaanvragen Faunaschades
- Businesscase Meldingsapplicatie Natuurvriendelijk Isoleren
- Implementatie High Value Data
- Informatiebeveiliging
- Opgavemanager Natuur

Per saldo gaat het hierbij om € 996.000.

NB. In de verwachte besteding is geen rekening gehouden met de nieuwe cao waarover werkgevers en vakbonden op 16 april 2025 een nieuw resultaat hebben bereikt. De nieuwe cao geldt van 1 juli 2025 tot 1 juli 2026. Naar verwachting past de uitkomst hiervan in redelijke mate binnen de gehanteerde aannames bij het opstellen van de Begroting 2025.

C. Specificatie Bedrijfsvoering

In tabel 4. is de verwachte besteding van de bedrijfsvoeringslasten 2025 weergegeven incl. de daarbinnen voorgestelde begrotingswijzigingen. De tabel sluit aan op de indeling van de paragraaf Bedrijfsvoering binnen de Begroting 2025 die uit vier delen bestaat. Voor een toelichting op de kolom 'Begrotingswijziging' wordt verwezen naar bijlage 1.

Tabel 4. Totaalbeeld verwachte besteding Bedrijfsvoeringslasten 2025 incl. begrotingswijziging

		Begroting (primitief)	Realisatie	Voortgang		Totaal	Saldo	Begrotings- wijziging
				Verplicht	Verwacht			
1. HRM	Lasten	1.506	1.248	326	0	1.574	-68	0
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	1.506	1.248	326	0	1.574	-68	0
2. Facilitair	Lasten	882	660	601	0	1.261	-380	10
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	882	660	601	0	1.261	-380	10
3. Financieel	Lasten	312	14	33	80	127	185	0
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	312	14	33	80	127	185	0
4. ICT	Lasten	2.213	625	520	2.000	3.145	-932	1.500
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	2.213	625	520	2.000	3.145	-932	1.500
Totaal	Lasten	4.913	2.547	1.480	2.080	6.107	-1.195	1.510
	Baten	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo	4.913	2.547	1.480	2.080	6.107	-1.195	1.510

x € 1.000

Toelichting op tabel

Gelet op de verwachte besteding verwachten wij voor de bedrijfsvoering van de Vereniging € 1,2 miljoen meer middelen nodig te hebben dan begroot. Dit komt met name door € 1,0 miljoen extra lasten als gevolg van de harmonisatie van de bedrijfsvoering op kantoorautomatisering. Daarnaast is € 0,5 miljoen extra benodigd vanwege de expertise voor de organisatieontwikkeling.

Bijlagen

Bijlage 1. Specificatie en toelichting begrotingswijzigingen

Nr	Onderwerp	Toelichting	pO*	Last (L) / Baat (B)	Bedrag 2025	Effect CB2026
Deel 1. Bestuur- en Verenigingszaken					0	0
Deel 2. Beleidsvoorbereiding						
1	Beheerkosten droogteportaal	In 2024 is geconstateerd dat de beheerkosten van het Droogteportaal zijn toegenomen en dat verbeterpunten en gebruikerswensen niet gehonoreerd kunnen worden terwijl die wel zijn geuit door de gebruikers in het gebruikersoverleg. Dit vraagt om doorontwikkeling van dit informatiesysteem en de kosten van de eenmalige impuls gelijkelijk te verdelen over UvW en IPO begroot op eenmalig € 25.000.	1.1	L	25	nvt
2	Nationaal Hydrologisch Instrumentarium	We betalen als provincies mee aan doorontwikkeling en beheer van het NHI. Het belang van het NHI voor de provincies is daarbij evident voor o.a. langjarige studies voor zoetwaterschikbaarheid, droogte/natschadeberekening in afgeleide modellen of de hydrologische doorvertaling van de klimaatscenario's en het handelingsprincipe water en bodem sturend. In de recente Stuurgroep RLMI van 27 november '24 is gevraagd om de achterbannen te raadplegen t.a.v. een concept meerjarenvisie NHI en een financieringsvraag voor ontwikkeling van het NHI in 2025. De financieringsvraag bedraagt € 128.500 voor 2025 en € 20.000 (voor beheer) vanaf 2026.	1.1	L	129	20
3	Mobiliteit	Op grond van de besteding van de programmamiddelen in de afgelopen jaren, kan het budget structureel naar beneden worden bijgesteld tot € 200.000.	2.2	L	-76	-76
4	CAO	Er is behoefte om in IPO-verband meer te werken aan een toekomstigbestendig cao en gemaakte cao-afspraken beter te monitoren en te evalueren. Daarnaast maakt de omvangrijker geworden regelgeving de cao-voorbereidingen complexer en is de duur van cao's korter, waardoor de werkzaamheden rondom onderhandelen structureel zijn geworden. Verder zijn andere bestuursopdrachten zoals de meer algemene borging van goed werkgeverschap, de belangenbehartiging richting het rijk en de bijbehorende consultaties over wet- en regelgeving, de samenwerking met andere decentrale overheden en de borging en bemensing van gezamenlijke inter- en bovensectorale geschillenbeslechting de laatste tijd in het gedrang gekomen.	2.8	L	142	191
3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12						
5	Risicokaart	Dit betreft een meerjarige bestuurlijke opdracht aan GBO en het programmateam Ruimte en Leefomgeving voor een totaalbedrag van € 880.000. In 2023 - toen IPO-bureau en BIJ12 ieder nog beschikte over een 'eigen' begroting - zijn tussen BIJ12 en IPO-bureau afspraken gemaakt om (structureel) een deel van het budget over te hevelen van BIJ12 naar IPO-bureau. Vanaf 2024 zijn bij BIJ12 de middelen (nodig voor beheer applicatie) wel begroot (€ 340.000), maar niet bij IPO-bureau waardoor een tekort is ontstaan van € 540.000. Dit vraagt om structureel herstel van deze omissie via de Tussenrapportage 2025 en de concept-Begroting 2026.	3.1	L	540	540
6	Meerkosten loketfunctie Stikstof	Als gevolg van inhuur ipv vaste medewerkers zal het loket Stikstof duurder uitvallen dan begroot.	3.1	L	200	nvt
7	Formatie-uitbreidingen VTH	Plannen van het nieuwe kabinet vragen een pro-actievere houding in actief kennishiaten signaleren, adresseren, invullen en kennisdocumenten opstellen en delen. Momenteel wordt het kennisveld voor landbouw en toezicht & handhaving met inhuur bediend. Voorgesteld wordt hiervoor formatie te creëren.	3.1	L	80	160
8	Structurele borging LISA	Het IPO bestuur heeft op 5 december een besluit genomen over een tijdelijke constructie waarbij BIJ12 de activiteiten zo veel mogelijk ongewijzigd overneemt voor een overbruggingsperiode van 1 jaar. Medio 2025 wordt een voorstel aan het IPO bestuur voorgelegd.	3.1	L	2.100	2.537
9	Wolf	Europese aanbesteding uitvoeren en coördineren monitoring. Extra kosten voor DNA-analyse en monitoring wolf.	3.2	L	220	220

Nr	Onderwerp	Toelichting	PO*	Last (L) / Baat (B)	Bedrag 2025	Effect CB2026
10	Doorontwikkeling CARTO	Voor de doorontwikkeling van CARTO wordt voorgesteld € 160.000 incidenteel extra aan de reserve vegetatiekarteringen te onttrekken. Daarnaast is extra € 20.000 nodig voor de aanvullende dekking voor LESA.	3.2	L	180	nvt
			3.2	B	-180	nvt
11	Doorontwikkeling RNN (NINB)	Vanuit de reserve vegetatiekarteringen wordt een extra onttrekking voorgesteld ter dekking van de doorontwikkeling RNN	3.2	L	375	nvt
			3.2	B	-375	nvt
12	Doorontwikkeling NVDH	Vanuit de reserve vegetatiekarteringen wordt een extra onttrekking voorgesteld ter dekking van de doorontwikkeling NVDH	3.2	L	300	nvt
			3.2	B	-300	nvt
13	Subsidieprogramma Verbetering Natuurmonitoring	Voor het subsidieprogramma Verbetering Natuurmonitoring is een aanvraag gedaan voor een subsidie, welke naar alle waarschijnlijkheid voor het deel van € 7.877.000 in 2025 wordt ontvangen. Eventuele verwerking voor 2026 en verder volgt, indien bekend, bij de Begroting 2026	3.2	L	7.877	nvt
			3.2	B	-7.877	nvt
14	Mutatie faunaschades	De raming voor de faunaschades is conform beleid bijgesteld. Het nieuwe totaal bedraagt € 96.159.000	3.3	L	34.652	34.652
15	AEWA	In de afgelopen jaren hebben provincies en Rijk (LNV, nu LNVN) bijgedragen aan de internationale ganzenaanpak onder de vlag van AEWA. Het betrof een onderzoeksbijdrage en contributie. De BAC LG heeft geadviseerd in te stemmen met het continueren van deze bijdrage voor de periode 2025-2028 voor een bedrag van € 783.000. Voor 2025 betreft dit een bijdrage van € 172.000.	3.3	L	172	171
			3.3	B	-172	-171
16	Extra capaciteit tegemoetkomingsaanvragen	In 2025 is het aantal aanvragen voor tegemoetkomingen en af te handelen bezwaren toegenomen. Om het proces van tegemoetkomingsaanvragen, taxaties en afhandeling van bezwaren goed uit te kunnen blijven voeren is extra capaciteit nodig.	3.3	L	96	194
17	Drugsafvaldumpingen	Bij de voorjaarsnota van het Rijk wordt 0,5 mln extra vrijgemaakt voor de Drugsafvaldumpingen	3.5	L	500	nvt
				B	-500	nvt
18	Businesscase Meldingsapplicatie Natuurvriendelijke Isoleren	Ter uitvoering van de landelijke aanpak NVI is een landelijke meldingsapplicatie van de 12 provincies beschikbaar waarin isolatiebedrijven hun werkzaamheden kunnen melden en kunnen inzien waar werkzaamheden nog mogelijk zijn. Een landelijke applicatie is van belang omdat dit het draagvlak bij isolatiebedrijven, die vaak provincie-overstijgend werken, verhoogt. Op 6 februari heeft de BAC Landelijk Gebied positief geadviseerd het beheer van deze app voor 5 jaar te beleggen bij BIJ12.	3.6	L	80	191
19	Landelijke Databank Overstromingsrisico's	Sinds 2024 voert IPO een kassiersfunctie uit voor LDO. Deze was in 2024 voor alleen het begrotingsjaar 2024 verwerkt. De kassiersfunctie loopt vooralsnog door tot 2026, De raming is derhalve doorgetrokken tot en met 2026.	3.6	L	238	238
20	Landelijke Databank Overstromingsrisico's	Voor LDO is vanwege de lopende ROR cyclus éénmalig extra geld nodig voor ondersteuning door Nelen en Schuurmans, kwaliteitscontroles door Deltares en voor extra opslagruimte. Voor extra opslagruimte zijn vanaf 2026 aanvullende middelen benodigd.	3.6	L	275	115
21	Landelijke Zwemwater Register	De doorontwikkeling van het nieuwe zwemwater portaal (www.zwemwater.nl) is vertraagd, waardoor afronding in 2025 en niet in 2024 plaatsvindt. De betreffende middelen waren incidenteel voor 2024 beschikbaar. In 2025 was hier geen budget voor geraamd. Voor de afronding is € 25.000 benodigd.	3.6	L	25	nvt
22	Implementatie High Value Data	Sinds 9 juni 2024 is de Europese High Value Data uitvoeringsverordening van kracht, waarmee specifieke hoogwaardige gegevenssets openbaar en herbruikbaar moeten worden gemaakt, een taak die BIJ12 namens de provincies uitvoert en waarvoor extra ontwikkelcapaciteit nodig is.	3.6	L	200	nvt
23	Aanschaf GEO-networks	BIJ12 beheert in opdracht van de provincies verschillende datasets. GEO-networks is een tool om de vindbaarheid, bruikbaarheid en de beheersbaarheid van deze data te verbeteren.	3.6	L	35	35

Nr	Onderwerp	Toelichting	PO*	Last (L) / Baar (B)	Bedrag 2025	Effect CB2026
24	Programma Transitie Applicatielandchap	Het doel van het programma Transitie Applicatielandchap is de realisatie van een veilig, flexibel en schaalbaar cloudplatform voor de informatieproducten van BIJ12, waarmee BIJ12 de provincies beter kan ondersteunen bij hun informatievoorziening. Het is een logische voortzetting van het tijdelijke crisisproject na de financiële problemen bij Atos/Eviden.	3.6	L	1.900	3.147
25	Correctie GBO-begroting	Bij de begroting 2024 is abusievelijk een bedrag van € 1,3 mln structureel in mindering gebracht op de begroting van de Unit GBO vanaf het jaar 2025. Deze had incidenteel moeten worden verwijderd. Vanaf 2025 komt de unit GBO daarom € 1,3 mln. tekort voor de basistaken. Via deze weg wordt dit gecorrigeerd.	3.6	L	1.300	1.300
Bedrijfsvoering						
26	Extra capaciteit informatiebeveiliging	Toenemende wet- en regelgeving vereisen extra inspanning (€ 125.000 vanaf 2026) van informatiebeveiligingsfunctionarissen zelf en stellen bovendien vereisten op het gebied van bedrijfscontinuïteit. Daarom is vanaf 2025 extra budget (€ 60.000) wenselijk voor een extra ISO en voor het ondersteunen van de PDCA-cyclus.	BV	L	60	185
27	Harmonisatie Bedrijfsvoering & Organisatieontwikkeling	Van deze middelen is ten eerste € 1,0 miljoen benodigd voor het opvangen van extra kosten tbv de harmonisatie van bedrijfsvoering op alle Kantoorautomatisering. Dit zijn onder andere migratiekosten voor het harmoniseren van 2 Microsoft omgevingen, kosten voor het migreren van lokaal opgeslagen data naar de Cloud, kosten voor het harmoniseren van 2 financiële administraties en aanpalende accorderingsprocessen, voor het vervangen van verouderde sturingssoftware op hardware, incl virtuele werkomgevingen als gevolg van aangescherpt veiligheidsbeleid. Het migreren brengt kosten met zich mee voor het overbrengen van het oude naar het nieuwe, maar ook het tijdelijk in stand houden van een twee omgevingen. Ten tweede is incidenteel € 0,5 miljoen benodigd voor de organisatieontwikkeling. Dit bedrag is benodigd voor het inhuren van externe expertise die benodigd is bij de organisatieontwikkeling.	BV	L	1.500	nvt
Budgetneutrale wijzigingen						
28	Verdeling stelpost prijsontwikkeling en werkbudget	In de Begroting 2025 is de stelpost prijsontwikkeling (€ 1.081.500) niet verdeeld over de programma's, maar apart gezet om te kunnen voorzien als dekking voor enkele specifieke knelpunten die nog niet meegenomen konden worden voordat de Begroting 2025 werd vastgesteld. De omvang van deze knelpunten (zoals hieronder weergegeven) is nu bekend. De extra lasten worden gedekt uit de € 1.081.500, aangevuld met de beschikbare middelen binnen het werkbudget van € 330.000.	2.1 2.5 2.5 2.4 2.1 2.3 3.3 3.6 3.2 3.2 3.3 3.2 3.2 4.1	L L L L L L L L L L L L L L	320 85 45 100 95 50 23 153 118 98 112 75 138 -1.412 0	320 85 45 100 95 50 23 153 118 98 112 75 138 -1.412 0
29	Energie-infrastructuur	Voor onze extra inzet voor de energie-infrastructuur hebben we van EZK € 125.000 meer ontvangen dan begroot. Deze extra rijksmiddelen zetten wij in voor dit programma-onderdeel.	2.4 2.4	L B	125 -125 0	0 0 0
30	Landelijk gebied	Het krediet '2.3.2 – Natuur' (€ 92.677) brengen we structureel onder bij het krediet voor IPLG.	2.3 2.3	L L	-93 93 0	-93 93 0
31	Communicatie	Het budget voor Communicatie staat momenteel op twee plekken in de begroting van de vereniging. Via de Tussenrapportage 2025 corrigeren we dat.	1.1 BV	L L	65 -65 0	65 -65 0

Nr	Onderwerp	Toelichting	PO*	Last (L) / Baat (B)	Bedrag 2025	Effect CB2026
32	Doorbelasting GID kosten RVO 2025	De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hanteert sinds 2024 een gewijzigde factureringssystematiek voor de opdrachten van de provincies uitgezet bij RVO. Vanwege die wijziging worden de kosten van Generieke Informatievoorziening en Dienstverlening (GID) die de RVO heeft gemaakt niet meer rechtstreeks gefactureerd bij de betrokken provincie, maar met 1 totale factuur gestuurd aan onze vereniging. * De factuur voor de opdrachten die in 2024 door de provincies zijn uitgezet bij RVO van € 4,3 miljoen is door het IPO aan het einde van 2024 aan de provincies doorbelast (op basis van de verdeelsleutel van het GLB). * De lasten voor 2025 – die lager uitvalt, namelijk € 3,65 miljoen - willen we tijdiger - namelijk via de Tussenrapportage - doorbelasten bij de provincies. * Voor 2026 gaan we op korte termijn in gesprek met RVO om te kijken of de betaling van de GID kosten zo georganiseerd kan worden dat het IPO hierin geen rol heeft. De huidige aanpak van betaling via het IPO heeft namelijk een groot effect op de liquiditeitspositie van het IPO.	4.2	L	3.650	0
	Totaal				56.900	43.820
		Lasten			-9.529	-171
		Baten			47.371	43.649
		Saldo				

x € 1.000

P = Programma	* PO = Programmaonderdeel
1. Bestuur- en Verenigingszaken	1.1. Bestuurs- en Verenigingszaken
2. Beleidsvoorbereiding	2.1. Ruimte en Leefomgeving
	2.2. Bereikbaarheid en Infrastructuur
	2.3. Landelijk Gebied
	2.4. Klimaat en Energie
	2.5. Regionale economie en Cultuur
	2.6. Financiën en Openbaar Bestuur
	2.7. Digitalisering
	2.8. Werkgeverszaken
3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12	3.1. Expertiseteam Stikstof & Natura 2000
	3.2. Natuurinformatie en Natuurbeheer
	3.3. Faunazaken
	3.4. Advies Commissie Schade Grondwater (ACSG)
	3.5. Drugsafvaldumpingen
	3.6. Gemeenschappelijke Beheer Organisatie
4. Overige ramingen en uitkeringen	4.1 Overige ramingen
	4.2 Overige uitkeringen

Bijlage 2. Bijdragen per provincie

Uit de tabel hieronder blijkt per provincie de hoogte van hun bijdrage aan de voorgestelde begrotingswijziging bij de Tussenrapportage 2025.

		3. Ondersteuning provinciale uitvoering							
		1. Bestuur- en Verenigings- zaken	2. Beleidsvoor- bereiding	Onder- steuning provinciale uitvoering door BIJ12 m.u.v. open- einde regeling	Open-einde regeling**	LISA**	Totaal Onder- steuning provinciale uitvoering door BIJ12	4. Overige ramingen en uitkeringen	Totaal Vereniging IPO
Te verdelen bedrag ->		219	761	5.906	34.652	2.100	42.658	3.734	47.371
Provincie*	Proc. aandeel								
Groningen	6,80%	15	52	401	461	53	915	254	1.235
Fryslân	9,49%	21	72	560	3.049	100	3.709	354	4.156
Drenthe	8,12%	18	62	479	354	76	909	303	1.292
Overijssel	9,43%	21	72	557	1.425	146	2.128	352	2.573
Flevoland	5,30%	12	40	313	-15	68	366	198	616
Gelderland	10,67%	23	81	630	1.323	247	2.201	398	2.703
Utrecht	7,78%	17	59	459	1.269	196	1.925	290	2.291
Noord-Holland	8,17%	18	62	482	17.718	428	18.628	305	19.013
Zuid-Holland	9,16%	20	70	541	7.066	409	8.016	342	8.448
Zeeland	5,96%	13	45	352	902	62	1.316	222	1.597
Noord-Brabant	10,89%	24	83	643	515	314	1.473	407	1.986
Limburg	8,25%	18	63	487	585	0	1.072	308	1.461
Totaal	100,00%	219	761	5.906	34.652	2.100	42.658	3.734	47.371

* In dit overzicht zijn de provincies in volgorde van Noord naar Zuid weergegeven.

x € 1.000

** Hier is sprake van andere verdeelsleutels.

Concept-begroting Interprovinciaal Overleg 2026

Interprovinciaal Overleg

Gezamenlijke provincies

WWW.IPO.NL - WWW.BIJ12.NL

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Deel A. Verenigingsbegroting.....	7
1. Bestuur- en Verenigingszaken	8
1.1. Bestuur- en Verenigingszaken	9
2. Beleidsvoorbereiding.....	10
2.1. Ruimte en Leefomgeving	11
2.2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	14
2.3. Landelijk Gebied	16
2.4. Klimaat en Energie	19
2.5. Regionale economie en Cultuur.....	21
2.6. Financiën en Openbaar Bestuur	23
2.7. Digitalisering	24
2.8. Werkgeverszaken.....	26
3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12	28
3.1. Expertiseteam Stikstof & Natura 2000	29
3.2. Natuurinformatie en Natuurbeheer	31
3.3. Faunazaken	33
3.4. AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG)	34
3.5. Drugsafvaldumpingen.....	35
3.6. Gemeenschappelijke Beheer Organisatie (GBO-provincies).....	36
4. Overige ramingen en uitkeringen.....	40
5. Bedrijfsvoering	43
6. Businesscases	49
6.3.1. Expertiseteam Stikstof & Natura 2000	49
6.3.2 Natuurinformatie en Natuurbeheer	49
Deel B. Raming Kassiersfunctie	53
Bijlagen	56

Inleiding

Voor u ligt de Conceptbegroting 2026 van de Vereniging IPO, die de start vormt van een nieuw begrotingsjaar (2026). Het is een instrument dat gebruikt kan worden door Gedeputeerde Staten (GS) in hun eigen begrotingsproces, om desgewenst het gesprek met Provinciale Staten (PS) aan te gaan over de nut en noodzaak van en de bijdrage van de samenwerking met de andere 11 provincies aan verschillende beleidsdoelstellingen van de eigen provincie: “waarom werken wij samen met de andere provincies op t.a.v. deze doelstelling, wat kost het en wat levert het ons op?” Dat gesprek tussen GS en PS kan worden gevoerd via de in de individuele provincies geijkte manier: in de plenaire vergadering, via beleidscommissies of andere vormen.

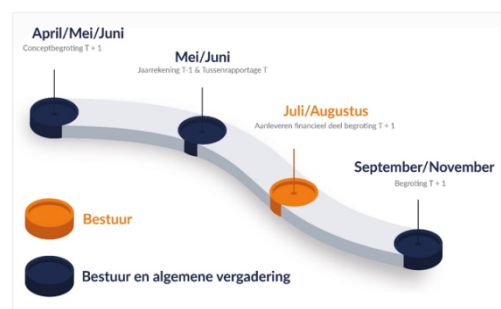
Plaats conceptbegroting in de P&C-cyclus

Via de P&C-cyclus plant, stuurt en verantwoordt het bestuur van de Vereniging de uitvoering van de werkzaamheden die de samenwerkende provincies hebben belegd bij de Vereniging. Daarbij gaat het om beleidskeuzes ten aanzien van de belangenbehartiging en om de uitvoering en ondersteuning van opdrachten van de gezamenlijke provincies. In alle gevallen betreft het werkzaamheden die bij de Vereniging IPO zijn of worden ondergebracht om op deze wijze de gedeelde provinciale opgaves efficiënter en effectiever te realiseren.

Met ingang van 2025 bestaat de P&C-cyclus van de Vereniging IPO uit de volgende P&C-producten:

- Conceptbegroting
- Definitieve begroting
- Tussenrapportage
- Jaarverslag en Jaarrekening.

Schematisch is de P&C-cyclus weergegeven in de figuur hiernaast.

Doel van de Conceptbegroting

Het doel van de Conceptbegroting is het leggen van de basis voor de nieuw op te stellen Begroting 2026 van de Vereniging IPO. De Conceptbegroting bevat onderwerpen en ontwikkelingen die aanvullend zijn op de meerjarenraming 2026-2028 (als onderdeel van de vastgestelde en goedgekeurde [Begroting 2025](#)) en voor zover ze op dit moment zijn te voorzien. De wijzigingen zijn noodzakelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden die de Vereniging IPO in opdracht van de provincies uitvoert.

Opzet van de Conceptbegroting 2026

De opzet van de Conceptbegroting 2026 sluit aan op de opzet van de Begroting 2025. Aanvullend hierop is in de Conceptbegroting 2026 geanticipeerd op het besluit van uw Bestuur van 13 februari 2025 om de raming van de faunashades buiten de Verenigingsbegroting in beeld te brengen. Hiermee ontstaat een 'knip' in de begroting van het IPO en bestaat de Conceptbegroting 2026 uit twee delen:

- Deel A. Verenigingsbegroting
Dit deel bestaat ten eerste uit de vier hoofdstukken van de Begroting 2025, te weten:
 1. Bestuur- en Verenigingszaken
 2. Beleidsvoorbereiding

3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12
4. Overige ramingen en uitkeringen

Vervolgens hebben wij hier voor de Conceptbegroting twee hoofdstukken aan toegevoegd.

- a. Een hoofdstuk 'Bedrijfsvoering' waarin wij ingaan op begrotingsvoorstellen binnen deze afdeling. In de definitieve Begroting 2026 rekenen wij deze voorstellen (als onderdeel van alle bedrijfsvoeringslasten) toe aan de vier hierboven genoemde delen.
 - b. Een hoofdstuk 'Businesscases' waarin begrotingsvoorstellen zijn opgenomen waarvan de advisering reeds heeft plaatsgevonden in de BAC, maar waarover het IPO-bestuur nog over dient te besluiten.
- Deel B. Raming kassiersfunctie, waaronder Faunaschades (bij de definitieve Begroting 2026 wordt dit een apart document).

In deel A. geven we per programma aan welke inhoudelijke ontwikkelingen zich binnen de programma's hebben voorgedaan na vaststelling van de Begroting 2025 en geven we aan welke keuzes we hierbij maken. Van de begrotingsvoorstellen die volgen op onze keuzes geven we per deel een opsomming. Bij de begrotingsvoorstellen hebben we onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

- I. Capaciteit/werkdruk
Onder deze categorie vallen de voorstellen die noodzakelijk worden geacht om de bestuurlijk erkende hoge werkdruk die ervaren wordt door de IPO-organisatie aan te pakken. Ook gaat het hier om investeringen die bijdragen aan een kwaliteitsverhoging van de uitvoering van taken en de dienstverlening aan de provincies.
- II. Autonome ontwikkeling/Omissies
Onder deze categorie vallen niet-beïnvloedbare voorstellen die worden veroorzaakt door externe factoren. Denk bijvoorbeeld aan gestegen prijzen als gevolg van inflatie. Ook het herstel van enkele financiële omissies valt hieronder.
- III. BAC-adviezen/Businesscases
Onder deze categorie gaat het om nieuwe dossiers waarop vanuit de BAC's gewenst wordt op samen te werken. Veelal betreffen het businesscases die betrekking hebben op gezamenlijke uitvoering.
- IV. Applicatie landschap
Het programma Transitie Applicatielandschap richt zich op het moderniseren en toekomstbestendig maken van de informatievoorziening van de Vereniging IPO door de overstap met 10 Informatieproducten naar een cloudgebaseerd platform. Dit programma is een vervolg op de crisis rondom de financiële situatie bij Atos/Eviden in 2024 en vormt de structurele oplossing om de daaruit gebleken kwetsbaarheden duurzaam weg te nemen. Deze is als aparte categorie opgenomen om twee redenen:
 - Het betreft een meerjarig project waarvoor het totaal benodigde budget bekend is, maar niet wat dit per jaar gaat zijn (dat hangt immers af van de voortgang etc.)
 - Het voorstel aan het bestuur gaat zijn dat dit project, ihkv de organisatieontwikkeling, een ultiem voorbeeld is van een niet-politiek-bestuurlijk dossier, maar puur de uitvoering van een wettelijke taak. Daarmee is het logischer de verantwoording hieromtrent via de KPS te doen.

Beeld van de Conceptbegroting 2026 Vereniging IPO

De Conceptbegroting 2026 van de Vereniging IPO heeft onder andere als doel het indicatieve begrotingsvolume te geven voor begrotingsjaar 2026 en de meerjarenraming 2027-2029. Dit volume is in tabel 1. opgenomen.

Tabel 1. Indicatieve begrotingsvolume Vereniging IPO 2026 t/m 2029 (inclusief vertrekpunt)

	2026	2027	2028	2029
1. Vertrekpunt Verenigingsbegroting (in aansluiting op Begroting 2025)				
Totaal lasten	132.290	132.659	133.349	133.349
Totaal baten**	132.290	132.659	133.349	133.349
Saldo	0	0	0	0
<i>** Waarvan bijdragen provincies</i>	128.574	128.942	129.632	129.632
Verwerking besluit IPO-bestuur 13-02-205: Ontvlechting kassiersstromen uit verenigingsbegroting				
1. Gecorrigeerd vertrekpunt: Verenigingsbegroting 2026 exclusief Kassiersfunctie				
Totaal lasten	70.783	71.152	71.842	71.842
Totaal baten**	70.783	71.152	71.842	71.842
Saldo	0	0	0	0
<i>** Waarvan bijdragen provincies</i>	67.067	67.435	68.125	68.125
2. Wijzigingen in Conceptbegroting 2026				
1. Bestuur- en Verenigingszaken	0	0	0	0
2. Beleidsvoorbereiding	135	135	135	135
3. Ondersteuning provinciale uitvoering door BIJ12	6.642	6.465	3.495	3.895
4. Overige ramingen en uitkeringen	1.452	1.460	1.474	1.475
Bedrijfsvoering	310	310	310	310
Businesscases	3.364	3.364	3.364	3.364
Totaal wijzigingen in Verenigingsbegroting ***	11.903	11.733	8.778	9.178
3. Verwachte omvang Begroting 2026 Vereniging IPO				
Totaal lasten	82.686	82.886	80.620	81.020
Totaal baten**	82.686	82.886	80.620	81.020
Saldo	0	0	0	0
<i>** Waarvan bijdragen provincies</i>	78.969	79.169	76.903	77.303

x € 1.000

*** Onderverdeling in categorieën

	2026	2027	2028	2029
I. Capaciteit/werkdruk	1.287	1.287	1.287	1.687
II. Autonome ontwikkeling/Omissies	3.292	3.300	3.314	3.315
III. BAC-adviezen/Businesscases	3.384	3.384	3.384	3.384
IV. Applicatie landschap	3.940	3.763	793	793
Saldo	11.903	11.733	8.778	9.178

x € 1.000

Toelichting bij tabel 1.

1. De door de AV goedgekeurde Begroting 2026 (inclusief meerjarenraming 2026-2029) is het vertrekpunt voor de Begroting 2026 (omvang € 132,3 miljoen). Dit vertrekpunt is vervolgens aangepast naar € 70,9 miljoen, conform het bestuursbesluit van 13 februari 2025 inzake de raming voor faunaschades. Hieruit blijkt ook de bijdrage van de provincies aan de Vereniging IPO (€ 67,1 miljoen).
2. In de Conceptbegroting 2026 zijn bij de afzonderlijke hoofdstukken en programma's verschillende begrotingsvoorstellen opgenomen en toegelicht. Het totaal van die voorstellen is opgenomen in tabel 1. Voor begrotingsjaar 2026 gaat het dan in totaliteit om € 11,9 miljoen.
3. Door het totaal aan wijzigingen (zie 2.) op te tellen bij het vertrekpunt (zie 1.) ontstaat de verwachte omvang van de Verenigingsbegroting 2016 (zie 3.) in deze Conceptbegroting, te weten afgerond € 82,7 miljoen. De bijdrage van de provincies hierin bedraagt € 79,0 miljoen.

*** Zoals hiervoor aangegeven, hebben wij de begrotingsvoorstellen verdeeld in vier categorieën, om duidelijk overzicht te geven waar de benodigde middelen betrekking op hebben. Onder tabel 1. is de verdeling over de categorieën weergegeven.

Raming Kassiersfuncties

Zoals hiervoor aangegeven vallen vanaf de Begroting 2026 de ramingen waarin het IPO als kassier optreedt buiten de begroting van de Vereniging IPO. Wel willen we de provincies inzicht geven in de omvang van de kassiersfunctie en hun bijdrage daarin. Om die redenen hebben wij in de Conceptbegroting 2026 die omvang verwerkt.

Bijdrage per provincie

Het is voor de provincies - voor hun eigen begrotingsproces - van belang tijdig te weten wat de hoogte van hun bijdrage aan de Vereniging IPO wordt. Die informatie is opgenomen in bijlage 1.

Deel A. Verenigingsbegroting

1. BESTUURS- EN VERENIGINGSZAKEN

1.1. Bestuur- en Verenigingszaken

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Niet van toepassing.

Keuzes voor de Begroting 2026

De uitkomst van de scenario-besprekingen in Provinciale Staten, de Algemene Vergadering en het bestuur van het IPO over de slagvaardigheid van de vereniging kunnen leiden tot nieuwe wensen voor de organisatie van de samenwerking binnen de vereniging. Hetzelfde geldt voor de lopende evaluatie van de Commissiestructuur van de vereniging.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Afhankelijk van de door de Algemene Vergadering en/of het bestuur gewenste veranderingen moet gekeken worden welke kosten daarmee gemoeid zijn en of deze niet binnen begroting opgevangen kunnen worden.

Opsomming wijzigingen binnen dit hoofdstuk

In de Conceptbegroting 2026 zijn binnen dit hoofdstuk geen extra benodigde middelen opgenomen.

2. BELEIDSVOORBEREIDING

2.1. Ruimte en Leefomgeving

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Het kabinet heeft het gedachtengoed van water en bodem sturend losgelaten door in haar rijksbeleid uit te gaan van rekening houden met water en bodem alsook het Nationaal Programma Landelijk Gebied te beëindigen terwijl tegelijk de 33 structurerende keuzes uit de beleidsbrief van november 2022 nog overeind staan, maar onbekend is hoe deze in het ruimtelijk beleid doorwerken.

Het rijk zal in 2026 naar alle waarschijnlijkheid de definitieve Nota Ruimte publiceren. Daarbij creëert het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) het beeld dat we geen al te hoog gespannen verwachtingen moeten hebben over de keuzes die het rijk gaat maken.

Het IPO heeft zich verbonden aan de (proces)afspraken in de Woontop van 11 december 2024, tezamen met alle andere daaraan verbonden partners, waaronder de minister van VRO, VNG, Aedes, NEPROM, Bouwend Nederland, Nederlandse Vereniging van Makelaars, Vereniging Eigen Huis.

Het IPO heeft januari 2025 de samenwerkingsafspraken versterking VTH ondertekend. Daarmee hebben de provincies zich gecommitteerd aan de meerjarige inspanning om het VTH-stelsel te versterken. Daarbij (her)formuleren de 12 provincies hun eigen rol als aanvulling op de stelselverantwoordelijkheid van het Rijk.

Keuzes voor de Begroting 2026

De afspraken van de Woontop dragen bij aan onze drie bestuurlijke doelen: 100.000 woningen per jaar (versnelling), 2/3e betaalbaar en toekomstbestendig. Nakoming van deze afspraken is essentieel voor onze geloofwaardigheid en strategische positie als betrouwbare partner. Onze inzet richt zich onder meer op voldoende financiën, adequate regelgeving, onder meer gericht op standaardisatie en uniformering, die deze doelen ondersteunen, beter benutten bestaande voorraad, innovatieve bouwwijzen (waar we streven naar een coalition of the willing), Publiek Private Monitor.

Om de politiek-bestuurlijke aandacht en tegelijk de media-aandacht voor het invullen van de noodzakelijke randvoorwaarden om daadwerkelijk woningen te realiseren plegen we als samenwerkende provincies extra inzet om inzichtelijk te maken welke randvoorwaarden nu het meest belemmerend zijn voor de realisatie van de woningbouw.

We plegen extra inzet op het proces van totstandkoming van de Nota Ruimte, conform de wens van het IPO-bestuur om als samenwerkende provincies een stap vooruit te zetten. Daartoe is op basis van 5 hoofdthema's in beeld gebracht wat de gezamenlijke rode draden zijn, waar witte vlekken zitten en tegen welke schuurpunten en dilemma's provincies aanlopen bij het uitblijven van noodzakelijke keuzes van het rijk. De strategische vraag die daarbij speelt is de balans tussen bieden op rijksniveau van level playing field versus regionaal maatwerk en gelijktijdig het in positie houden van provincies in hun rol (als (gebieds)regisseur) in de ruimtelijke inrichting van Nederland.

Op het vlak van KRW is extra inzet nodig om die doelen te behalen die we voor 2027 met extra inspanning nog kunnen behalen, dan wel doelen die we na 2027 kunnen halen.

De implementatie van de producten die binnen Interbestuurlijk programma VTH zijn ontwikkeld wordt in 2026 gecontinueerd, waarbij IPO bijdraagt aan de implementatie van de regionale beleidscyclus. Verder wordt de lobby gecontinueerd op verduidelijking van de stelselverantwoordelijkheid van het Rijk, mede afhankelijk van de uitkomsten van de wetswijziging versterking VTH. Tenslotte is inzet nodig vanuit het IPO voor de digitalisering van het VTH-domein. De inzet op de digitalisering VTH wordt gecombineerd met de inzet op het Digitale stelsel Omgevingswet vanwege de sterke onderlinge samenhang. Vooralsnog is de verwachting dat dit met de reeds beschikbare formatie kan worden ingevuld.

Er zijn een aantal ontwikkelingen binnen de programmalijn Duurzame leefomgeving, die extra aandacht vragen. Allereerst de ontwikkelingen die nodig zijn om de energietransitie veilig mogelijk te maken. Door de integrale aard van dit thema en omdat de provincies in veel gevallen bevoegd gezag zijn, vraagt dit extra inzet vanuit IPO. Naast de lobby op de Circulaire Economie-wet levert IPO ook input op zaken als het circulair materialen plan en nationaal Milieuprogramma. Daarnaast geven we uitvoering aan de bestuurlijke afspraken uit het traject krachtenbundeling met name op het thema VTH. Provincies zijn samen met IPO bezig met de implementatie van de IPO bouwstenenvisie. Tenslotte vergt niet alleen de financiering van vergunningverlening bij de maatwerkaanpak veel tijd maar wordt IPO vanuit Omgevingsdienst Nederland vaak gevraagd mee te denken en kijken op Meerjarig uitvoeringsprogramma voor de energiebesparingsplicht en de professionalisering van de uitvoering.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Wonen en Ruimte - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Om aan de gewenste extra inzet voor het nakomen van de Woontop-afspraken te kunnen voldoen, volstaat de huidige capaciteit in de begroting niet. Deze capaciteit belemmert nu al een goede en gedegen uitwerking van de Woontop afspraken in komend half jaar. Dit betekent dat we prioriteren welke bestuurlijke opdrachten we wel en niet doen.

Daarnaast belemmert de capaciteit op Ruimte momenteel ernstig om aan verzoeken van het IPO-bestuur te kunnen voldoen voor een betekenisvolle stap vooruit te zetten over de inhoud van de Nota Ruimte.

Door middel van herprioritering trachten wij invulling te geven aan de hierboven genoemde extra inzet.

Duurzame leefomgeving - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Binnen Leefomgeving ervaren wij een knelpunt op de Programmalijn Duurzame leefomgeving. Hier komen wij capaciteit tekort waardoor wij onvoldoende aandacht kunnen besteden aan klimaat en VTH. Extra capaciteit is nodig voor de belangenbehartiging aangaande de financiering van vergunningverlening bij de maatwerkaanpak, belangenbehartiging op het Nationaal Milieuprogramma, om met Omgevingsdienst Nederland mee te denken op het uitvoeringsplan voor de energiebesparingsplicht en de professionalisering van de uitvoering. Vanuit ons standpunt in het IBP VTH ten aanzien van OD NL zien we het als een goede ontwikkeling dat de vereniging van uitvoeringsdiensten de verenigingen van haar opdrachtgevers bij zulke ontwikkelingen om input en advies vraagt, maar we kunnen dit nu niet waarmaken. Ook hiervoor geldt dat dit knelpunt middels prioritering opgelost moet worden.

Nationaal Hydrologisch Instrumentarium - Categorie III. BAC-adviezen/Businesscases

We betalen als provincies mee aan doorontwikkeling en beheer van het NHI. Het belang van het NHI voor de provincies is daarbij evident voor o.a. langjarige studies voor zoetwaterschikbaarheid, droogte/natschadeberekening in afgeleide modellen of de hydrologische doorvertaling van de klimaatscenario's en het handelingsprincipe water en bodem sturend. In de recente Stuurgroep RLMI van 27 november '24 is gevraagd om de achterbannen te raadplegen t.a.v. een concept meerjarenvisie NHI en een financieringsvraag voor ontwikkeling van het NHI in 2025. De financieringsvraag bedraagt € 128.500 voor 2025 en € 20.000 (voor beheer) vanaf 2026.

2.2. Bereikbaarheid en Infrastructuur

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Achter de implementatie van de eerder door het Rijk vastgestelde Mobiliteitsvisie via de lijn van de Landelijke Aanpak Beter Benutten (w.o. Spits spreiden en mijden) en de implementatie van een nieuw concept van Bereikbaarheidsdoelen en het kabinetsstandpunt Bereikbaarheid op Peil, komen andere (bestuurlijke) overleggen achter weg en de implementatie van dit beleid moet goed worden ingeregeld.

Het Rijk voert een verkenning uit naar Publieke Mobiliteit, w.o. de rol en positie van het Rijk, de decentrale overheden en andere organisaties (w.o. doelgroepenvervoer). Dit jaar zal hierover besluitvorming plaatsvinden, hetgeen kan leiden tot een systeemwijziging.

Ten aanzien van Openbaar Vervoer (OV) zal het eerder vastgestelde Toekomstbeeld OV 2024 worden herzien. Dit kan consequenties hebben voor de inzet van de gezamenlijke provincies voor 2026. Indien het Rijk in het kader van het Social Climate Fund dit jaar kiest voor de implementatie van de zgn. Onderwegpas, een regionaal OV-vervoerbewijs voor minder draagkrachtigen, dan zal de implementatie hiervan inzet vergen.

De uitrol van het Meerjarenplan Fietsveiligheid start, waarbij provincies en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat samenwerken binnen het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). Het doel is een soepele implementatie om de verkeersveiligheid voor fietsers te verbeteren.

Assetmanagement (beheer en onderhoud, vervanging en renovatie van infrastructuur) krijgt meer aandacht vanwege de grote opgaven die er liggen, ook t.a.v. provinciale infrastructuur, en de beperkte middelen die beschikbaar zijn voor nieuwe infrastructuur. In het kader van het BOFv wordt in samenwerking met IenW en VNG-onderzoek uitgevoerd door Arcadis/Berenschot naar de opgaven voor infrastructuur en naar de balans tussen ambities, middelen, taken en uitvoeringskracht. Er moet in kaart worden gebracht welke handelingsperspectieven er zijn om de opgaven op te pakken in het licht van beperkte middelen die beschikbaar zijn. Uitkomsten hiervan kunnen resulteren in vervolgstappen voor 2026.

De BAC B&I heeft besloten de volgende onderwerpen in 2025 en 2026 op te willen pakken, in aanvulling op het Bestuursprogramma en het daarop vastgestelde werkprogramma:

- De BAC B&I wil proactief acteren, zodat provincies zich aan de voorkant van beleidsvelden positioneren, zodat mobiliteit geen sluitstuk is van de aanpak van maatschappelijke opgaven (onder de noemer “Navigeren over nieuwe wegen”). Voorbeelden hiervan zijn de Nota Ruimte en de woningbouwopgave.
- Op het terrein van Goederenvervoer en Logistiek en Goederenvervoercorridors wordt de gezamenlijke ambitie van de provincies vastgesteld, die de komende periode zal moeten worden opgepakt.
- Bijdragen aan de inhoudelijke Europese lobby binnen de kaders van Bereikbaarheid en Infrastructuur in samenwerking met het HNP, in het licht van de nieuwe EU-commissie, als aanvulling op het eerder vastgestelde Bestuursprogramma.

Keuzes voor de Begroting 2026

De genoemde ontwikkelingen betreffen deels:

- doorontwikkeling en vervolgstappen op werkzaamheden die reeds ingang zijn gezet.
- veranderingen van beleid, dat op een andere wijze wordt ingestoken.

Hierdoor zal sprake zijn van een beperkte intensivering van inzet. De benoemde ontwikkelingen kunnen binnen de huidige capaciteit worden opgepakt om het Bestuursprogramma uit te voeren. Hierbij wordt voor het OV-beleid en de uitvoering daarvan samengewerkt met DOVA, en met CROW/Kennisplatform Verkeer en Vervoer (KpVV), waar het de kennisontwikkeling en -deling betreft.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Diverse programmalasten - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Uit de in de begroting opgenomen raming voor programmalasten (€ 276.000) worden een aantal gezamenlijke projecten betaald op het terrein van Bereikbaarheid en Infrastructuur, waar de gezamenlijke provincies baat bij hebben en die van belang zijn. Op grond van de besteding van deze middelen in de afgelopen jaren, kan deze post naar beneden worden bijgesteld tot € 200.000.

2.3. Landelijk Gebied

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

De opgaven in het landelijke gebied zijn onverminderd groot. De verschillende gerechtelijke uitspraken, waaronder die over intern salderen en de zaak van Greenpeace, hebben de druk op zowel de vergunningverlening als op het nemen van maatregelen vergroot. Hoewel er de afgelopen jaren al veel stappen zijn gezet om stikstof te reduceren en natuur te herstellen, is er nog geen structurele oplossing. De focus voor nu is gericht op het weer van de grond krijgen van vergunningverlening samen met natuurbehoud en -herstel. Daarbij gaat het niet alleen om geborgde daling van emissies, maar ook om geborgd natuurherstel. Hierbij is de verbetering van hydrologie en een goed beheer essentieel. Provincies hebben in deze aanpak een cruciale rol, als bevoegd gezag voor vergunningverlening, verantwoordelijke voor natuurmaatregelen en vanuit de rol van gebiedsregisseur.

Provincies hebben een sleutelrol bij het treffen van de juiste maatregelen voor natuur, maar willen ook voorkomen dat ze komende jaren met extra opgaven voor klimaat en water op het boerenland langs moeten komen. Met het stopzetten van het NPLG zijn deze integrale doelen niet van tafel maar wordt er vanuit het Rijk niet langer gestuurd op een integrale aanpak om de opgaven inzake natuur, water en klimaat aan te pakken. Daarbij is er sprake van een toenemende druk op de ruimte vanuit de verschillende maatschappelijke opgaven. Hoewel het Rijk er niet op stuurt, blijft een gezamenlijke integrale aanpak nodig om te voorkomen dat negatieve effecten optreden op bijvoorbeeld klimaat en waterkwaliteit.

De ministeriële commissie Economie en Natuurherstel (MCEN) komt in de loop van dit voorjaar met de contouren van een programma van maatregelen om Nederland van het stikstofslot te halen. Het IPO Bestuur heeft een bestuurlijke kopgroep ingesteld om daarvoor de inbreng te leveren. Naar verwachting komen de maatregelen overeen met de pijlers die het kabinet kiest om wettelijke doelen te halen en toekomstperspectief voor de landbouw en het landelijk gebied te realiseren. Het gaat dan om de pijlers van doelsturing, innovatie, beëindigingsregelingen, ANB en de aanpak Ruimte voor Landbouw en Natuur.

Daarnaast zal op andere dossiers binnen het natuurdomein nauw geschakeld moeten worden met het Rijk. In 2026 zal Nederland, als onderdeel van de implementatie van de Europese natuurherstelverordening, een natuurplan op moeten stellen. Hierbij wordt ook met provincies vanuit hun beleids- en uitvoeringsverantwoordelijkheid samengewerkt. Het verbrede agrarisch natuurbeheer zal in uitvoering komen in 2026, met een eerste versterking van het bestaande ANLb, en de bredere implementatie van het agrarisch natuurbeheer zal voorbereid moeten worden. De Agenda Natuurinclusief krijgt verder vorm. En met LVVN wordt gewerkt aan de uitwerking van de Landelijke Aanpak Wolf. Daarnaast wordt verwacht dat ook andere dossiers waar mens-dier-relaties centraal staan, zoals de aanwezigheid van de Amerikaanse rivierkreeft, om aandacht blijven vragen.

Keuzes voor de Begroting 2026

Met de opeenvolgende rechterlijke uitspraken op het vlak van stikstof wordt de druk op handhaving en de mogelijkheid tot intrekkingen groter. Met het voorlopige uitblijven van een geborgd pakket aan maatregelen, komt hiermee de stikstofproblematiek in de volle breedte op het bordje van

provincies als bevoegd gezag vergunningverlening. Invoering doelsturing zal daarnaast gepaard gaan met extra inzet op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Als de ministeriële commissie met een programma van maatregelen komt moet daarbij ook duidelijk gemaakt worden welk deel van de opgave er bij provincies komt te liggen en in hoeverre knelpunten bij de vergunningverlening daarmee worden opgelost. Vanwege het grillige karakter van de landelijke aanpak is het noodzakelijk om pro-actief deze ontwikkelingen te volgen en te beïnvloeden vanuit provinciaal perspectief.

Een ander aspect is dat -provincies om diverse redenen een disbalans ervaren tussen de middelen die provincies i.k.v. Natuurpact ter beschikking hebben gekregen en de daadwerkelijke taken. Reden daarvoor zijn de sterk gestegen kosten, de taakverzwaring die heeft plaatsgevonden en de open einde regeling voor faunaschade. Consequentie kan zijn dat het Rijk aanvullende financiering beschikbaar stelt, of provincies moeten prioriteiten stellen binnen de maatregelen die nodig zijn. In 2025 vindt een gezamenlijke inventarisatie plaats van de kosten van het Natuurpact, die inzicht zal geven welke keuzes in 2026 en verder te nemen zijn.

De nieuwe aanpak van het Kabinet “Ruimte voor Landbouw en Natuur” (RLN), die in de plaats komt van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, is in ontwikkeling. Deze aanpak bevat 3 sporen: 1) Ruimtelijke keuzes; 2) Extra inzet op Rijksgebieden; 3) verbinding beleid en uitvoering. Voor een deel van deze sporen zijn financiën ter beschikking gesteld. Dit vraagt extra inzet voor het interbestuurlijk afstemmen van ruimtelijke keuzes voor landbouw en natuur tussen Rijk en provincies, maar ook met medeoverheden. De inrichting en realisatie van het, qua financieel volume, verviervoudigde agrarische natuurbeheer vraagt ook extra inzet evenals het opstellen en uitwerken van het eerder genoemde Natuurplan in het kader van de Europese Natuurherstelverordening.

Vanuit het ministerie wordt op verschillende inhoudelijke dossiers (bijvoorbeeld het natuurvriendelijk isoleren, landelijke aanpak wolf, landelijke doelen Natura2000) aan de provincies om een extra capaciteitsinzet gevraagd, terwijl provincies op dit moment de bestaande capaciteit nodig hebben om de bestaande wettelijke taken uit te voeren. Provincies ervaren dit alsof zij kostbare inzet moeten leveren op het werk wat door het rijk gedaan moet worden. Het IPLG kan deze vraag op dossiers waar provincies prioriteit aan willen geven opvangen. Wel kunnen deze vragen om extra inzet zal vragen.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

De voornaamste processen die om inzet vragen in 2026 zijn op dit moment nog in uitwerking. Het gaat dan om het uitwerken van het innovatiespoor, verschillende dossiers rondom landbouw, doelsturing, de aanpak RLN, en zo zijn er nog veel dossiers in ontwikkeling en is het nog niet duidelijk. Omdat de RLN nog in ontwikkeling is (voortgangsbrief juni, verdere programmering herfst 2025) en de maatregelen van de MCEN nog niet bekend zijn, is er nog geen prognose van de financiële gevolgen van de te verwachten extra inzet te geven. Ook de implementatie van het nieuwe agrarisch natuurbeheer is nog in voorbereiding, maar zal naar verwachting zowel van provincies als interprovinciaal een extra inzet vragen.

De inbreng in het nationale Natuurplan vraagt ook aanvullende inzet, maar de verwachting is dat het Rijk financiering beschikbaar zal stellen aan IPO en provincies voor de inbreng bij de uitwerking van dit plan.

2.4. Klimaat en Energie

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Er is momenteel veel in beweging op het terrein van Klimaat en Energie. Veel van die ontwikkelingen hebben ook invloed op wat van de provincies gevraagd wordt en ook waar we in gezamenlijkheid in willen optrekken. De meest relevante ontwikkelingen sinds de vaststelling van de begroting 2025 zijn hieronder weergegeven.

Interbestuurlijke samenwerkingsagenda

Eind 2024 heeft het ministerie van KGG, IPO, VNG en UVW een interbestuurlijke samenwerkingsagenda vastgesteld. De samenwerkingsagenda beslaat ook provinciale taken zoals de doorontwikkeling van de provinciale energieviesies en PMIEKS. De samenwerkingsagenda wordt de komende tijd uitgewerkt tot interbestuurlijke afspraken. Gepoogd wordt dit binnen de bestaande capaciteit op te vangen, maar dit staat onder druk.

Verder is zeer relevant of de ROB herijking van de voor energie-infra benodigde uitvoeringsmiddelen wordt toegekend - zo niet dan heeft dat impact op de werkzaamheden van provincies en zal dit op termijn ook consequenties kunnen hebben voor de IPO inzet. Interne prioriteiten zullen dan ook synchroon moeten lopen met de politieke prioriteiten ikv uitkomsten voorjaarsnota van het kabinet.

Netcongestie

Netcongestie is ondanks de interbestuurlijke inzet de komende tijd een blijvend en steeds groter wordend issue. Vanwege een niet vervulde vacature is hier de afgelopen periode minder inzet op gepleegd dan gewenst.

Natuurvriendelijk Isoleren

In samenwerking met Landelijk Gebied wordt gewerkt aan natuurvriendelijk isoleren. Vanwege de tegenstrijdige doelen vanuit (de wet en regelgeving over) enerzijds natuurbeheer en soortenbescherming en anderzijds de klimaatdoelstellingen en de bijdrage die isoleren daaraan kan leveren, zijn politieke keuzes nodig. Het voorbereiden hiervan vraagt meer inzet dan nu vanuit Landelijk Gebied en Klimaat en Energie geleverd kan worden.

NMIEK

Op verzoek van provincies verkennen we de mogelijkheden om een gezamenlijk NMIEK project in te dienen om zo de regionale waterstof-backbone (een grote wens van provincies) dichterbij te brengen.

Keuzes voor de Begroting 2026

Interbestuurlijke samenwerkingsagenda

Voor de verdere uitwerking van de interbestuurlijke samenwerkingsagenda in interbestuurlijke afspraken wordt van de betrokken partijen een aanvullend inzet gevraagd. Gepoogd wordt dit binnen de bestaande capaciteit op te vangen, maar dit staat onder druk.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Op de begroting van Klimaat & Energie staan aanvullende middelen die we van het rijk in 2024-2026 krijgen voor energie-infra capaciteit. We hadden toen de hoop dat het rijk (KGG) vanaf 2026 ook structureel hiervoor middelen beschikbaar zou stellen, maar de kans daarop lijkt ondertussen klein, terwijl de werkzaamheden wel doorlopen. Zoals al in de Begroting 2025 aangegeven, hebben wij de hiermee samenhangende personele lasten - omdat het gaat om structurele taken - structureel doorgetrokken.

2.5. Regionale economie en Cultuur

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Regionale Economie

De geopolitieke situatie en rapporten van Draghi, Letta en de doorzetting daarvan in het EU Kompas voor concurrentievermogen maakt dat provincies gezamenlijk willen analyseren wat dit voor de regionale economie in Nederland betekent, o.a. ten opzichte van Europa, welke stappen gezet moeten worden en daar ook op verder inzetten om de concurrentiekracht van de regio te versterken en een gunstig vestigingsklimaat te realiseren

Daarbij speelt ook de vraag in hoeverre investeringen in het regionaal economisch beleid, alsook het cultuur beleid (beiden met veel beleidsvrijheid) onder druk staan door ontwikkelingen op beleidsterreinen met beperkte beleidsvrijheid (o.a. infrastructuur, natuur, OV). Specifiek voor diverse beleidsopgaven:

- **Ruimtelijke economie**
Bestuurlijke afspraken Grip worden verbreed naar afspraken voor ruimte voor economie.
Doorontwikkeling van de ambities zoals opgenomen in de gezamenlijke provinciale position paper Samenwerken aan ruimte voor economie.
- **Circulaire economie**
In het kader van de Krachtenbundeling Rijk-medeoverheden werken vernieuwde samenwerking aan governance en aan het versnellen van de CE-doelen voor zes thema's (ruimte en CE, VTH, MKB dienstverlening, kennis en ketens) voor 2025 en verder.
- **Digitale economie**
Meer aandacht is nodig voor toenemende dreiging van digitale aanvallen op bedrijven, de noodzaak het MKB digitaal vaardig te maken, waaronder stimuleren van de toepassing van digitale sleuteltechnologies, zoals AI.
- **Innovatie en MKB dienstverlening**
Innovatieve ontwikkelingen staan onder druk, noodzakelijk is slimme samenwerking tussen en binnen regio's en keuzes maken. Het belang van defensie in relatie tot innovatie (dual-use) maar ook in de waardeketens vraagt ook om een gezamenlijk optrekken en een strategie bepalen. Ondersteuning (lokale) initiatieven door het verder uitbouwen van de vraagontwikkeling van het MKB en beleid daarop inrichten.
- **Vrijtijdseconomie**
Verdere uitwerking van de in 2025 opgeleverde position paper gericht op het creëren van meer recreatieruimte door het integraal meewegen in gebiedsontwikkelingen én recreatie en toerisme benutten voor economische dynamiek, regionale vitaliteit en leefbaarheid.

Cultuur

De ontwikkelingen benoemt in het Bestuursprogramma worden uitgevoerd. Er wordt dankzij inzet van provincies op regionale en landelijke schaal 'als één overheid' samengewerkt. Op deze manier zorgen wij dat iedereen in Nederland toegang heeft tot cultuur. De komende periode werken we in IPO verband op de vier bestuursopdrachten (Bibliotheken, Cultuureducatie en -participatie, Erfgoed en Cultuur) voortzetten. In 2025 zijn we gestart met het interbestuurlijke gesprek ten aanzien van een nieuw cultuurstelsel, dit wordt in 2026 verder doorgezet.

Keuzes voor de Begroting 2026

We hebben op basis van het bestuursprogramma jaarlijks € 364.000 nodig voor de uitvoering van de beleidsopgaven binnen dit programma. Hiervoor is echter structureel € 209.000 beschikbaar. Getracht wordt de opgaven hierbinnen uit te voeren. Mocht dat niet lukken dan zullen de ambities binnen de bestuursopdrachten moeten worden bijgesteld.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Voor de uitvoering van de beleidsopgaven is aan programmabudget momenteel jaarlijks totaal € 209.000 beschikbaar (€ 164.000 voor Regionale economie en € 45.0000 voor Cultuur). Over het eventueel bijstellen van ambities komen wij op terug bij de Tussenrapportage 2026.

2.6. Financiën en Openbaar Bestuur

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Ingegeven door de roerige internationale context en de komende verkiezingen voor gemeenteraden (2026), waterschappen en Provinciale Staten (2027) wordt in de landelijke ontwikkelingen meer gefocust op aspecten van democratische rechtsstaat en goed bestuur. Het gaat binnen het thema Openbaar bestuur dan vooral om integriteit, veiligheid en weerbaarheid van decentrale volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren. Ook de weerbaarheid van het openbaar bestuur en de rol van decentrale overheden als publieke organisaties wordt hierin betrokken.

In toenemende mate is vanuit Europa en het rijk meer aandacht voor toezicht op en naleving van wet- en regelgeving (o.a. digitalisering, overheidsinformatie, erfgoed, volkshuisvesting, etc.). Dit heeft impact op het thema Openbaar bestuur, met name wat betreft inpasbaarheid en uitvoerbaarheid van nieuwe en/of intensivering van taken in horizontaal toezicht en interbestuurlijk toezicht.

Onder druk van de beperkte ruimte in de rijksfinanciën en de heroriëntatie van rijksbeleid komt de financiering van gemeenten en provincies meer in het licht te staan van de balans tussen ambities, taken, middelen en uitvoeringskracht. Hierdoor staat in de dialoog met het rijk het bestuurlijk arrangement in zijn geheel centraal. Meerdere elementen: de omvang van taak- en opgaverealiserings, realisatiekracht, bekostiging en risicodeling, informatie-efficiency, kennis en innovatie, liggen tegelijk op tafel. Dit heeft impact op de bestuurlijke verhoudingen en noodzaakt voor het behoud van voorzieningen, financiële slagkracht en beleidsvrijheid een sterkere integrale benadering.

Keuzes voor de Begroting 2026

In het Bestuursprogramma is gefocust op de realisatie van goede financiële verhoudingen. De inzet op de bredere bestuurlijke verhoudingen en op het thema Openbaar bestuur is daarin beperkt gehouden. Gezien de actuele trends en ontwikkelingen is een verhoogde inzet op onderwerpen als taaktoedeling, toezicht en weerbaarheid, en een intensievere inzet op bestuurlijke arrangementen vanuit het perspectief bestuurlijke en financiële verhoudingen nodig.

Binnen het programma Financiën en Openbaar bestuur is extra capaciteit nodig voor de invulling van beleidscoördinatie, proces- en adviesondersteuning op bestuurlijke verhoudingen en het thema Openbaar bestuur.

Voor het onderdeel Financiën betekent het in balans brengen van ambitie, taken, middelen en uitvoeringskracht dat in 2026 de uitkomsten van de onderzoeken voor OV, Natuur, Infra en REC worden uitgewerkt, met het doel de ontwikkeling van het Provinciefonds in te lijn te krijgen met de ontwikkeling van het BBP.

Daarnaast zal ingezet blijven worden op een robuust belastinggebied, als het Rijk mocht besluiten tot hervorming van de autobelastingen die ook effect heeft op de inkomsten uit de opcenten Motorrijtuigenbelasting.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Vooralsnog trachten wij deze extra benodigde capaciteit op te vangen binnen de bestaande formatie.

2.7. Digitalisering

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Impact van digitale transformatie op de opgaven in de fysieke leefomgeving blijft groot

De impact van de digitale transformatie op het werk van provincies blijft onverminderd groot. Om de juiste beleidskeuzes te kunnen maken bij de opgaven in de fysieke leefomgeving is een goede informatiepositie essentieel, zowel voor de opgaven afzonderlijk als in onderlinge samenhang.

Missiegedreven innoveren helpt de opgaven in de fysieke leefomgeving vooruit

Opkomende technologieën en kunstmatige intelligentie (AI) kunnen als versneller werken. De afgelopen jaren hebben provincies op dit gebied intensief samengewerkt met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Binnen de Dutch Societal Innovation Hub (DSIH) is de methodiek van missiegedreven innoveren succesvol toegepast, onder andere door de inzet van remote sensing (AI-analyses op basis van satellietdata) voor natuurmonitoring, in opdracht van de AAC Landelijk Gebied.

Samenwerking op gebied van digitale autonomie en soevereiniteit is urgent

In tijden van toenemende geopolitieke spanningen neemt het belang van digitale open strategische autonomie en digitale soevereiniteit voor provincies sterk toe.

Nationale ontwikkelingen: de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS)

Ook het kabinet onderkent de impact van de hierboven geschetste ontwikkelingen. De Staatssecretaris voor Digitalisering en Koninkrijksrelaties komt daarom in 2025 met de “Nederlandse Digitaliseringsstrategie” (NDS): een interbestuurlijke strategie waarmee Rijk en medeoverheden nog sterker dan voorheen samenwerken om daadwerkelijk versnelling te bereiken. Het IPO-bestuur zal gevraagd worden om de NDS te onderschrijven als basis voor samenwerking als één digitaal Huis van Thorbecke.

Keuzes voor de Begroting 2026

Impact van digitale transformatie op de opgaven in de fysieke leefomgeving blijft groot

Het programma Digitalisering ondersteunt de overige programma’s in de IPO-begroting hierbij. Dit gebeurt onder andere bij de aansluiting van de provincies op het Bestuursakkoord Digitale Gebouwde Omgeving (via de BAC Bereikbaarheid en Infrastructuur) en de realisatie van een digitaal VTH-stelsel (via de BAC Ruimte en Leefomgeving).

Missiegedreven innoveren helpt de opgaven in de fysieke leefomgeving vooruit

Voor de samenwerking in de DSIH ontving IPO de afgelopen jaren co-financiering vanuit het ministerie van BZK en de Europese Commissie. Met hulp van deze co-financiering konden de afgelopen jaren op tijdelijke basis een innovatiemanager en innovatiemakelaar worden aangetrokken binnen het programma Digitalisering.

Samenwerking op gebied van digitale autonomie en soevereiniteit is urgent

Alleen door goed samen te werken kunnen provincies zich afdoende wapenen tegen cyberdreiging van statelijke actoren, en kunnen zij de afhankelijkheid van commerciële buitenlandse big tech bedrijven (zoals Microsoft en Google) verminderen. Binnen het programma Digitalisering wordt hier in 2025 nadrukkelijk aandacht aan besteed.

Nationale ontwikkelingen: de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS)

De NDS gaat uit van 6 prioriteiten waarop deze versnelling nodig is:

1. We zetten cloudtechnologie gezamenlijk in
2. We delen en benutten data op een verantwoorde manier over overheidslagen heen
3. We benutten de kansen van AI
4. We zetten burgers en ondernemers centraal
5. We versterken digitale weerbaarheid en digitale autonomie van de overheid
6. We hebben digitaal toegeruste ambtenaren.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025***Missiegedreven innoveren - Categorie I. Capaciteit/werkdruk***

De co-financiering vanuit BZK voor de Dutch Societal Innovation Hub valt vanaf 2026 weg. Missiegedreven innoveren blijft echter onverminderd belangrijk. Om die reden wordt bij de begroting 2026 structureel een bedrag van € 207.000 overgeheveld van programmalasten Digitalisering naar personeelsbudget digitalisering (budgetneutraal).

2.8. Werkgeverszaken

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Sinds de vaststelling van de begroting is begonnen met de voorbereidingen voor nieuwe cao voor de provinciale sector. Het huidige cao loopt af op 30 juni 2025 en de planning is erop gericht op 1 juli een nieuwe cao te hebben afgesloten. Focus en prioriteit ligt op de bijbehorende werkzaamheden, inclusief de daarbij behorende ondersteuning van de Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie. Er is met het oog op een volgende cao ronde wel vast begonnen met een verkenning op een meer toekomstbestendige cao.

Keuzes voor de Begroting 2026

Met het oog op de cao onderhandelingen na de huidige ronde is er bij provincies behoefte om in IPO verband samen te werken aan een toekomstbestendige cao waarin doorgepakt kan worden op een aantal onderwerpen die bij recente cao's al langer op tafel liggen, maar die nog niet gedegen aangepakt zijn. Er is ook behoefte om gemaakte afspraken doorlopend beter te monitoren en te evalueren. Deze ontwikkelingen vragen in rest van de bestuursperiode om extra inzet vanuit IPO werkgeverszaken. Ook andere ontwikkelingen hebben invloed op de benodigde extra inzet. Te denken valt aan de steeds omvangrijker geworden regelgeving en de daarmee samenhangende complexere voorbereiding op cao's. Ook de kortere duur van de cao's hebben invloed, het cao werk is daardoor structureel geworden. Andere bestuursopdrachten zoals de meer algemene borging van goed werkgeverschap, de belangenbehartiging richting het rijk en de bijbehorende consultaties over wet- en regelgeving, bijvoorbeeld op het terrein van de positie van politieke ambtsdragers en pensioenen, waarbij in de komende jaren extra inzet wordt gevraagd aan de overdracht van het pensioen van politieke ambtsdragers naar het ABP, maar ook de samenwerking met andere decentrale overheden en de borging en bemensing van gezamenlijke inter- en bovensectorale geschillenbeslechting zijn in het gedrang gekomen. De huidige beperkte capaciteit maakt het team tot slot te kwetsbaar bij personeelsswisselingen.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

CAO-capaciteit - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Met het oog op bovenstaande ontwikkelingen wordt voorgesteld de huidige capaciteit bij IPO werkgeverszaken uit te breiden.

Opsomming wijzigingen binnen dit hoofdstuk

	2026	2027	2028	2029	Cat.
Lasten					
2.1. Ruimte en Leefomgeving					
Wonen en Ruimte	0	0	0	0	I.
Duurzame leefomgeving	0	0	0	0	I.
Nationaal Hydrologisch Instrumentarium	20	20	20	20	III.
2.2. Bereikbaarheid en Infrastructuur					
Diverse programmalasten	-76	-76	-76	-76	I.
2.3. Landelijk Gebied	0	0	0	0	
2.4. Klimaat en Energie	0	0	0	0	
2.5. Regionale economie en Cultuur	0	0	0	0	
2.6. Financiën en Openbaar Bestuur	0	0	0	0	
2.7. Digitalisering					
Missiegedreven innoveren	0	0	0	0	I.
2.8. Werkgeverszaken					
CAO-capaciteit	191	191	191	191	I.
Totaal lasten	135	135	135	135	
Baten	0	0	0	0	
Totaal baten	0	0	0	0	
Saldo	135	135	135	135	

x € 1.000

Onderverdeling in categorieën

	2026	2027	2028	2029
I. Capaciteit/werkdruk	115	115	115	115
II. Autonome ontwikkeling/Omissies				
III. BAC-adviezen/Businesscases	20	20	20	20
IV. Applicatie landschap				
Saldo	135	135	135	135

x € 1.000

3. ONDERSTEUNING PROVINCIALE UITVOERING DOOR BIJ12

3.1. Expertiseteam Stikstof & Natura 2000

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Het kabinet slaat een nieuwe koers in het landelijk gebied in: voedselzekerheid en innovatie van de land- en tuinbouw staan centraal. Boeren en tuinders moeten ruimte krijgen om te ondernemen en langjarige duidelijkheid krijgen over de doelen waaraan zij moeten voldoen. Beleid moet werkbaar zijn: uitvoerbaar, handhaafbaar, geënt op het vakmanschap, de kundigheid en het verantwoordelijkheidsbesef van de ondernemer inclusief het oog hebben voor de maatschappelijke en sociale consequenties. In samenwerking met sector- en ketenpartijen wordt een (op termijn afrekenbare) stoffenbalans ontwikkeld, gericht op stikstof, nutriënten en broeikasgassen. Deze wordt in 2025 getoetst met pilots, gericht op haalbaarheid en uitvoerbaarheid in de praktijk. We brengen in beeld wat nodig is om te werken met een stoffenbalans voor verschillende duurzaamheidsthema's, zoals broeikasgassen, stikstof en waterkwaliteit.

Het kabinet werkt aan een nieuw stelsel van stalbeoordeling in het programma Vernieuwing Stalbeoordeling. Dit biedt een toetsingskader voor milieubelastende activiteiten én kan ook een basis bieden voor toestemmingverlening en de bruikbaarheid van de Regeling Ammoniak Veehouderij (RAV, nu onderdeel van de Omgevingswet). Het kabinet ondersteunt de toepassing van innovatieve stal- en managementmaatregelen, innovaties voor weerbare teelten, robotisering en digitalisering. We stimuleren het gebruik van een nieuw systeem waarbij werkelijke emissies op basis van (sensor)meetsystemen en datasystemen inzichtelijk gemaakt worden.

De opgave voor natuur kan niet los worden gezien van de opgaven in de landbouw. Juist door verbinden ontstaat er meer ruimte voor beide. De natuurmonitoring wordt versterkt en geïntensiveerd, mede in het kader van de natuurherstelverordening. De daadwerkelijke staat van de natuur wordt leidend voor verdere ontwikkelingen in het landelijk gebied. We zoeken oplossingen voor realisatie van belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen die stagneren vanwege de vergunningsverleningsproblematiek. We werken aan een juridisch houdbaar alternatief in plaats van sturen op de kritische depositiewaarde (KDW), waarmee de huidige omgevingswaarden voor stikstofdepositie in de Omgevingswet kunnen worden vervangen. Daarnaast willen we meer eenheid brengen in het beleid voor toestemmingverlening en saldering, om verschillen tussen provincies tegen te gaan en meer duidelijkheid te bieden aan initiatiefnemers. We onderzoeken het invoeren van een juridisch houdbare rekenkundige ondergrens.

De provincies vervullen een sleutelrol bij het aanpakken en (helpen) oplossen van maatschappelijke vraagstukken in hun rol als middenbestuur en als gebiedsregisseur, zeker in het landelijk gebied. Ten aanzien van de taken van (de unit Expertiseteam NN2 van) Vereniging IPO leidt het nieuwe kabinetsbeleid tot het continueren van de in 2024 ingeslagen weg, plus de intensivering van:

1. kennis over de landbouwsector, -bedrijfsvoering en (on)mogelijkheden voor innovatie in relatie tot vergunningverlening, én met name Toezicht en Handhaving.
2. verbreding en versterking van de informatievoorziening, van (alleen) stikstof en Natura2000 naar het integrale aandachtgebied van het Landelijk gebied.

Keuzes voor de Begroting 2026

Verbreden en intensiveren kennis(positie) VTH

De plannen van het kabinet (en de inzet van de IPLG, zie 2.3 Landelijk Gebied) leidt tot:

- focus op integrale staat van de natuur in plaats van op de KDW
- ruimte voor “ondernemerschap” bij agrarische bedrijven
- overgang van middelsturing naar doelsturing
- vlottrekken van vergunningverlening in combinatie met maatschappelijke doelen

Dat vraagt een pro-actievere houding van de Vereniging IPO: actief kennishiaten signaleren, adresseren, invullen en kennisdocumenten opstellen en delen. Enkele belangrijke kennisvelden, te weten landbouw en toezicht & handhaving, bedienen we momenteel met inhuur van expertise.

Wenselijk is hiervoor formatie te creëren. Belangrijkste argumenten zijn:

- 1) het nieuwe kabinetsbeleid vraagt om intensivering van de kennisvelden.
- 2) door het creëren van formatieruimte kunnen we medewerkers boeien en binden waardoor kennis en kunde duurzaam blijft behouden.

Voor team VTH bij de Vereniging IPO wordt daarom voorgesteld tot een structurele extra bijdrage van € 160.000 voor het creëren van formatieruimte voor Toezichthouding en handhaving.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Risicokaart - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Voorgesteld wordt een structurele extra bijdrage van € 160.000 voor het creëren van formatieruimte voor Toezichthouding en handhaving.

Risicokaart - Categorie II. Omissies

Dit betreft een meerjarige bestuurlijke opdracht aan GBO en het programmateam Ruimte en Leefomgeving voor een totaalbedrag van € 880.000. In 2023 - toen IPO-bureau en BIJ12 ieder nog beschikte over een 'eigen' begroting - zijn tussen BIJ12 en IPO-bureau afspraken gemaakt om (structureel) een deel van het budget over te hevelen van BIJ12 naar IPO-bureau. Vanaf 2024 zijn bij BIJ12 de middelen (nodig voor beheer applicatie) wel begroot (€ 340.000), maar niet bij IPO-bureau waardoor een tekort is ontstaan van € 540.000. Dit vraagt om meerjarig herstel van deze omissie via de Conceptbegroting 2026.

3.2. Natuurinformatie en Natuurbeheer

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Bestaande ondersteuning van provincies bij de uitvoering van hun taken op het gebied van natuur wordt in 2026 voortgezet, waaronder meetnetten voor natuurmonitoring, informatievoorzieningen, kennismontage en kennisdeling voor passieve soortbescherming, het Subsidiestelsel Natuur en Landschap en kennisontwikkeling voor natuurbeheer.

Na vaststelling van de Begroting 2025 zijn de volgende ontwikkelingen van belang:

1. Provincies vragen meer ondersteuning bij de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van passieve soortbescherming, met name ten aanzien van kennisproducten en kennisdeling en informatievoorzieningen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving om invulling te geven aan bestuurlijke afspraken in het kader van natuurvriendelijk isoleren.
2. Door wijzigingen in de Omgevingswet vervallen de gedragscodes passieve soortbescherming. Voor de Vereniging IPO betekent dit dat de ondersteuning van gedragscode voor provinciale infrastructuur vervalt.
3. De Europese Natuurherstelverordening vraagt een versterking van de monitoring en informatievoorziening op het gebied van natuurherstel. Provincies en Rijk stemmen af welke aanpassing van bestaande monitoring, informatievoorzieningen en rapportages dit vraagt. Dit leidt mogelijk tot wijziging of uitbreiding van de taken van de vereniging IPO.
4. De kosten voor de monitoring van de groeiende wolvenpopulatie stijgen. De vereniging IPO ontwikkelt een voorstel om deze stijging te beperken en de provincie-specifieke kosten te betrekken bij de verrekening van de kosten naar provincies. De groeiende vraag naar informatie over wolven leidt tot een groeiende inzet van specialisten van de Vereniging IPO. In de voorstellen voor een Landelijk Informatiepunt Wolf is hiermee rekening gehouden.
5. Vanaf 2026 wordt de inzet op agrarisch natuurbeheer vanuit het Rijk vergroot. Een belangrijk deel van de middelen hiervoor wordt ingezet in instrumenten van de provincies die door de vereniging IPO worden beheerd en doorontwikkeld.
6. Het belang van een goede kwaliteitsborging van het natuurbeheer neemt toe. De Stichting Certificering Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL), die door de provincies in het leven is geroepen voor het certificeren en controleren van natuurbeheerders die gebruik maken van subsidies, heeft deze trend vertaald naar haar meerjarenbegroting. Deze laat in 2026 een beperkte stijging zien.

De uitvoering van het interbestuurlijke Programma Verbetering Natuurmonitoring is sinds 2023 bij BIJ2 belegd. Dit programma wordt in 2026 voortgezet met de verwachting dat dit doorloopt tot en met 2030. Resultaten uit het programma die centraal ondergebracht moeten worden zullen leiden tot aanpassing van het werkpakket.

De transitie van de Nationale Databank Flora en Fauna wordt in 2026 afgerond. Hiervoor wordt het resterende transitiebudget ingezet. Voor de situatie na transitie is een nieuwe begroting opgesteld.

Keuzes voor de Begroting 2026

Overige genoemde wijzigingen leiden per saldo tot een beperkte aanpassing van de begrotingsposten Uitvoeringskosten Natuurinformatie en Uitvoeringskosten Natuurbeheer.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Natuurmonitoring - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Bij de Conceptbegroting 2025 zijn middelen voor Natuurmonitoring toegevoegd met een oplopend ritme t/m 2030. Na toevoeging van de jaarschijf 2029 is daar € 400.000 aan toegevoegd, cf voorgesteld ritme.

Wolf - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Voor DNA-analyse en monitoring van de wolf zijn extra middelen benodigd.

Gedragcode - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Deze taak - en de daarmee corresponderende middelen van € 51.000 - komt per 2026 te vervallen.

3.3. Faunazaken

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Sinds de vaststelling van de Begroting 2025 hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan, die extra inzet hebben gevraagd. Concreet betreft dit:

- een groei in het aantal aanvragen tegemoetkomingen en afhandeling van de bezwaren.
- de aanbesteding van een aantal opdrachten aan taxatiebureaus.
- de afronding van het Wolvenplan.
- het opzetten van het Landelijk Informatiepunt Wolf. In het BO Natuur op 27 maart 2025 heeft de staatssecretaris van LVVN de financiering van dit Informatiepunt op zich te nemen. In de Voorjaarsnota zal hier het definitieve besluit over genomen worden.

Keuzes voor de Begroting 2026

De uitvoering van de tegemoetkomingverlening is een wettelijke taak die BIJ12 in opdracht van provincies uitvoert. Het aantal aanvragen voor een tegemoetkoming in faunaschade is de laatste jaren toegenomen (2020: 6.000 aanvragen, 2024: 10.000 aanvragen). De verwachting is dat deze stijging blijvend is. Het toenemende aantal besluiten voor een tegemoetkoming zorgt tevens voor een stijging van bezwaren. Afgelopen jaren is hiervoor capaciteit ingehuurd. Het is wenselijk deze inhuur via vaste capaciteit vorm te geven, namelijk voor een consulent en een bezwaarjurist. De BAC LG heeft hier positief over geadviseerd.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Tegemoetkomingsaanvragen - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

In 2025 is het aantal aanvragen voor tegemoetkomingen en af te handelen bezwaren toegenomen. Om het proces van tegemoetkomingsaanvragen, taxaties en afhandeling van bezwaren goed uit te kunnen blijven voeren is extra capaciteit nodig, ten bedrage van € 194.000.

3.4. AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG)

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen te melden in relatie tot deze taak. De werkzaamheden van de ACSG blijven in de kern bestaan uit het continueren van kwalitatief hoogwaardige en onafhankelijke advisering over grondwaterschade ten gevolge van vergunde grondwateronttrekkingen of infiltratie. De primaire taak van het secretariaat, dat bij de Vereniging IPO is gevestigd, is het secretariael ondersteunen van de commissie en het opstellen van de adviezen in opdracht van de afzonderlijke GS'en.

Keuzes voor de Begroting 2026

Niet van toepassing.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Niet van toepassing.

3.5. Drugsafvaldumpingen

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

In afwachting van besluitvorming over een definitieve rijksregeling, zal deze taak vanaf 2026 niet meer door provincies worden uitgevoerd. Vanaf 2026 zijn vooralsnog geen middelen aan deze taak toegekend.

Keuzes voor de Begroting 2026

Indien de rijksregeling niet tijdig gereed is, kan het verzoek aan provincies worden gedaan om de provinciale verordening nogmaals te verlengen.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

Indien de uitvoering van deze taak naar het Rijk gaat, komt de hiervoor bestemde capaciteit beschikbaar, waarvan de financiering tot op heden op basis van de Rijksgelden plaatsvindt. Indien het verzoek komt tot verlenging van de provinciale subsidieregeling, kan de vereniging IPO dit weer uitvoeren namens de 12 provincies.

3.6. Gemeenschappelijke Beheer Organisatie (GBO-provincies)

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

GBO ontwikkelt en beheert informatieproducten voor de provincies. Hiermee ondersteunt GBO de provincies bij de uitvoering van diverse wettelijke taken. Om deze ondersteuning in de toekomst effectief en kwalitatief te blijven leveren, is voortdurend aandacht nodig voor het verstevigen van de informatiepositie van de provincies. Zo wordt de vraag naar gestandaardiseerde en betrouwbare data, hoogwaardige informatieproducten, volwaardige monitoring en gedegen kennis en expertise steeds groter en urgenter.

De meerjarige budgettaire ruimte van GBO kan hier niet in voorzien, met als gevolg dat de nadruk momenteel ligt op de continuïteit van de informatieproducten en basiscomponenten, met een minimale doorontwikkeling die zich met name richt op het oplossen van problemen en wettelijke noodzaak.

Daarnaast dient voor de langere termijn ook de basis op orde te blijven: investeren in een toekomstbestendige, veilige en flexibele IT-infrastructuur is noodzakelijk om de provincies op kosteneffectieve wijze te blijven ondersteunen in hun informatievoorziening en maatschappelijke opgaven.

Keuzes voor de Begroting 2026

Programma Transitie Applicatielandschap (TAL) - Categorie IV. Applicatie landschap

Het programma Transitie Applicatielandschap richt zich op het moderniseren en toekomstbestendig maken van de informatievoorziening van de Vereniging IPO door de overstap met 10 Informatieproducten naar een cloudgebaseerd platform. Dit programma is een vervolg op de crisis rondom de financiële situatie bij Atos/Eviden in 2024 en vormt de structurele oplossing om de daaruit gebleken kwetsbaarheden duurzaam weg te nemen. Alle provincies maken – elk in hun eigen tempo – de beweging richting de cloud, vanuit dezelfde behoefte aan flexibiliteit, schaalbaarheid en modernisering. Het is dan ook logisch en noodzakelijk dat de Vereniging IPO deze beweging volgt, zodat we blijven aansluiten op de technologische richting en behoeften van onze deelnemers. Het programma omvat het migreren van 10 bestaande informatieproducten naar een uniforme, veilige en schaalbare infrastructuur, het opknippen van de huidige full service dienstverlening bij Eviden/Atos in losse kavels (housing, security en applicatieontwikkeling), én het versterken van de regieorganisatie om deze nieuwe structuur goed aan te kunnen sturen. Daarmee geven we concreet invulling aan de doelarchitectuur van de Vereniging IPO, waarin flexibiliteit, wendbaarheid en modulaire opbouw van de informatievoorziening centraal staan en we (nieuwe) informatiebehoeften vanuit de provincies snel kunnen realiseren. Het gaat om een structureel en omvangrijk programma dat gefaseerd wordt uitgevoerd over meerdere jaren (2025–2026–2027), met heldere tussenresultaten en sturingsmomenten per fase.

Basiscomponenten en cloud - Categorie IV. Applicatie landschap

De GBO regieorganisatie moet geschikt worden gemaakt voor de nieuwe situatie, ten behoeve van een tijdelijke taak (programma support) en een continue taak (regievoering naar zowel afnemers als leveranciers), in de context van de transitie naar de cloud. Eerder is in de conceptbegroting 2025 aangekondigd dat een investering nodig is om de cloud-regieorganisatie verder te ontwikkelen en

professionaliseren. Dit betrof een cloud-specialist en een cloud-beheerder. Het voorstel is om de hiervoor benodigde middelen structureel op te nemen in de (concept)begroting 2026. Daarnaast wordt voorgesteld om een Architect Basiscomponenten en cloud toe te voegen aan de formatie (structureel € 127.000) om deze basis verder te versterken.

Informatieveiligheid - Categorie IV. Applicatie landschap

Door middel van pentesten kunnen veiligheidsrisico's worden geïdentificeerd en krijgen we inzicht in hoe de informatieproducten en systemen kunnen worden versterkt tegen aanvallen. Door de groei van het landschap en de toename van kwetsbaarheden, nemen de pentesten toe in aantal, frequentie en omvang. Voor het laten uitvoeren van deze pentesten is structureel een extra budget van € 117.000 nodig. Om kwetsbaarheden snel op te kunnen lossen heeft de Information Security Officer (ISO) een eigen budget nodig om de leveranciers direct opdracht te kunnen geven om bugs op te lossen. Hiervoor is jaarlijks € 110.000 nodig.

Voor de uitvoering van risicoanalyses, het ondersteunen bij pentesten en ondersteunen bij andere security maatregelen is uitbreiding van de formatie met een Technisch Informatie Security Officer noodzakelijk, de kosten hiervoor bedragen jaarlijks € 110.000.

Tooling - Categorie IV. Applicatie landschap

Voor de uitvoering van taken rond Agile werken, servicemanagement en portfoliomanagement is een extra investering benodigd. Dit betreft de uitbreiding van een licentie voor de applicatie Jira (€ 75.000) en extra capaciteit in de vorm van een functioneel beheerder (€ 92.000) die zich richt op het beheer van deze tooling en licenties.

Professionalisering data-organisatie - Categorie IV. Applicatie landschap

Het genereren van betrouwbare en herleidbare informatie wordt een steeds belangrijkere opgave. Het gestandaardiseerd ophalen, opslaan en beschikbaar stellen van data wordt de komende tijd verder doorontwikkeld. Data dient te voldoen aan de FAIR principes (vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar), zodat deze door provincies en BIJ12 gebruikt kunnen worden, bijvoorbeeld om invulling geven aan de gebiedsprocessen.

Om deze ontwikkeling mogelijk te maken werken we aan het inrichten van een datacatalogus. Voor deze toepassing is € 50.000 per jaar nodig. Ook is meer capaciteit noodzakelijk voor het uitvoeren van het databeleid. Hiervoor is uitbreiding van het team data-professionals nodig. De extra geschatte kosten bedragen op jaarlijkse basis € 112.000.

Landelijke Databank overstromingsrisico - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

De kaarten in de Landelijke Databank Overstromingsrisico's (LDO) worden steeds gedetailleerder; dit neemt extra opslagruimte in beslag. Extra budgetruimte is benodigd om deze opslagruimte te vergroten (€ 100.000 structureel). Daarnaast is structureel € 15.000 extra nodig voor doorontwikkeling.

Ontwikkelvraagstukken - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Provincies doen met regelmaat een beroep op ons om mee te denken en te werken aan nieuwe ontwikkelingen. GBO doet dit graag en heeft competenties in huis. Echter, de formatie laat weinig tot geen ruimte om effectief hieraan bij te dragen en wordt er extern ingehuurd. Door twee

projectleiders toe te voegen aan de formatie kunnen we kosteneffectiever en sneller inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Het benodigde budget hiervoor is € 224.000.

Correctie begroting GBO - Categorie II. Omissies

Bij de Begroting 2024 is abusievelijk een bedrag van € 1,3 miljoen structureel in mindering gebracht op de begroting van de Unit GBO vanaf het jaar 2025. Deze had incidenteel moeten worden verwijderd. Vanaf 2025 komt de unit GBO daarom € 1,3 miljoen tekort voor de basistaken. Via de Conceptbegroting 2026 willen we deze omissie corrigeren.

Financieel gevolg ten opzichte van de Begroting 2025

De bovengenoemde keuzes voor de Begroting 2026 kunnen als volgt worden samengevat:

- Programma Transitie Applicatielandschap 3.147.000 in 2026 en 2.970.000 in 2027
- Basiscomponenten en cloud 127.000 (structureel)
- Informatieveiligheid 337.000 (structureel)
- Tooling 167.000 (structureel)
- Professionalisering data-organisatie 162.000 (structureel)
- Landelijke Databank Overstromingsrisico 115.000 (structureel)
- Ontwikkelvraagstukken 224.000 (structureel)
- Correctie begroting GBO 1.300.000 (structureel)

Opsomming wijzigingen binnen dit hoofdstuk

	2026	2027	2028	2029	Cat.
Lasten					
3.1. Expertiseteam Stikstof & Natura 2000					
Risicokaart	540	540	540	540	II.
Toezichthouding en handhaving	160	160	160	160	I.
3.2 Natuurinformatie en Natuurbeheer					
Natuurmonitoring	0	0	0	400	I.
Wolf	220	220	220	220	I.
Gedragscode	-51	-51	-51	-51	I.
3.3 Faunazaken					
Tegemoetkomingsaanvragen	194	194	194	194	I.
3.4 AdviesCommissie Schade Grondwater	0	0	0	0	I.
3.5 Drugsafvaldumpingen	0	0	0	0	I.
3.6 GBO					
Programma Transitie Applicatielandschap	3.147	2.970	0	0	IV.
Basiscomponenten en cloud	127	127	127	127	IV.
Informatieveiligheid	337	337	337	337	IV.
Tooling	167	167	167	167	IV.
Professionalisering data-organisatie	162	162	162	162	IV.
Landelijke Databank Overstromingsrisico	115	115	115	115	I.
Ontwikkelvraagstukken	224	224	224	224	I.
Correctie begroting GBO	1.300	1.300	1.300	1.300	II.
Totaal lasten	6.642	6.465	3.495	3.895	
Baten	0	0	0	0	
Totaal baten	0	0	0	0	
Saldo	6.642	6.465	3.495	3.895	

x € 1.000

Onderverdeling in categorieën

	2026	2027	2028	2029
I. Capaciteit/werkdruk	862	862	862	1.262
II. Autonome ontwikkeling/Omissies	1.840	1.840	1.840	1.840
III. BAC-adviezen/Businesscases				
IV. Applicatie landschap	3.940	3.763	793	793
Saldo	6.642	6.465	3.495	3.895

x € 1.000

4. OVERIGE RAMINGEN & UITKERINGEN

Loon- en prijscompensatie

Jaarlijks verhogen wij de budgetten in onze begroting vanwege de inflatie. Voor deze zogenaamde indexatie maken we gebruik van de ramingen van het Centraal Planbureau (CPB), zoals opgenomen in de kerngegevensstabel raming februari 2025 (CEP 2025). Op basis hiervan indexeren we in 2026 de personele budgetten (omvang € 34,2 miljoen) met 2,0% en de materiele budgetten (omvang € 36,6 miljoen (excl. Faunaschades)) met 2,1%. Hiermee komen wij op een bedrag van afgerond € 1,5 miljoen.

Nieuwe CAO

Werkgevers en vakbonden (FNV, CNV, AVV en CMHF) hebben op 16 april 2025 een nieuw resultaat bereikt over de arbeidsvoorwaarden (cao) voor medewerkers van provincies. Ook de medewerkers binnen de Vereniging IPO vallen onder deze cao. Deze afspraken gelden van 1 juli 2025 tot 1 juli 2026. In deze periode gaan de lonen met 4% omhoog. Ook krijgen medewerkers een eenmalige uitkering van € 1.000 bruto. Daarnaast wordt het mogelijk om met het Individueel Keuzebudget (IKB) een deel van de eigen studieschuld af te lossen. De vakbonden en werkgevers leggen het resultaat nu voor aan hun leden. Als zij instemmen, worden de afspraken verder uitgewerkt en rekenen wij de effecten door voor onze Begroting 2026.

Opsomming wijzigingen binnen dit programma

	2026	2027	2028	2029	Cat.
Lasten					
4.1 Overige ramingen					
Loon en Prijscompensatie	1.452	1.460	1.474	1.475	II.
Totaal lasten	1.452	1.460	1.474	1.475	
Baten	0	0	0	0	
Totaal baten	0	0	0	0	
Saldo	1.452	1.460	1.474	1.475	

x € 1.000

Onderverdeling in categorieën

	2026	2027	2028	2029
I. Capaciteit/werkdruk				
II. Autonome ontwikkeling/Omissies	1.452	1.460	1.474	1.475
III. BAC-adviezen/Businesscases				
IV. Applicatie landschap				
Saldo	1.452	1.460	1.474	1.475

x € 1.000

BEDRIJFSVOERING

5. Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen binnen dit programma na vaststelling Begroting 2025

Sinds 1 april 2024 zijn de taken met betrekking tot Bedrijfsvoering ondergebracht in één afdeling die werkt voor de gehele Vereniging IPO. Hieronder staan de prioriteiten voor 2026 vermeld om met het op orde brengen van de basis bij te dragen aan een slagvaardige vereniging.

In het najaar van 2025 hebben we als organisatie een verandering neergezet om de provincies nog beter te ondersteunen in hun maatschappelijke opgaven. We hebben een structuur neergezet die de traditionele taken van een koepelorganisatie representeert: Strategie (beleidbeïnvloeding en signaleren van overkoepelende trends en ontwikkelingen), Ontwikkeling (het delen van kennis, het versterken van gezamenlijk data-analyse en digitaliseringsmogelijkheden, het leren van elkaar, en bieden van handvaten en andere manieren van ontsluiten van informatie en het bevorderen van innovatie) en Realisatie (het gezamenlijk totstandbrenging van voorzieningen en uitvoeren van taken ten behoeve van de provincies en hun maatschappelijke opgaven). Onze managementstructuur is daarop aangepast. Ook in 2026 zullen we onze onderlinge samenwerking als organisatie en samen met de provincies moeten blijven ontwikkelen. De focus daarbij zal altijd zijn wat we als organisatie kunnen betekenen ten behoeve van onze leden.

Doelmatig en doeltreffend: Mens en Middelen

In de Conceptbegroting 2025 is aangegeven dat we overwegen om in de Bestuursperiode 2023-2027 te willen werken met de zogenaamde Mens- & Middelenmethodiek, in lijn met de aankondiging via de vastgestelde Kaderbrief 2023. Waarbij is aangegeven dat we ons in 2024 en in 2025 willen voorbereiden op het kunnen toepassen van deze nieuwe methodiek. In 2024 en begin 2025 zijn hiervoor verkennende gesprekken gevoerd op het inhoudelijk toepassen van deze methode. Ook hebben we aangegeven dat het van belang is dat de methodiek goed gefaciliteerd wordt door onze systemen, om in 2026 te kunnen proefdraaien.

We omarmen nog steeds de gedachte dat de organisatie integraal en gezamenlijk verantwoordelijk is voor het realiseren van de bestuurlijke opgaven. Echter, voortschrijdend inzicht heeft ons geleerd dat wij eerst de basis op orde dienen te brengen door onze administraties te harmoniseren via een EU-aanbesteding in 2026. De voorbereidingen op deze harmonisatie worden dit jaar 2025 getroffen. Maar ook dat we met de ambtelijke werkgroep Planning en Control dit jaar 2025 eerst de volgende zaken in beeld brengen: alle financieringsstromen, besparingsmogelijkheden, het meerjarig kunnen benutten van financiering, het werken met een reserve, het structureel oplossen van de stelpost van € 1 miljoen en bepalen wat we binnen begroting zien. Tot slot dienen deze inzichten te worden ingepast binnen de voorgenomen organisatiestructuur. We hebben voor de Begroting 2025 een pilot gedaan m.b.v. een stelpost prijsindexatie. Dit heeft inzicht gegeven in het werken met een redeneerlijn op het prioriteren van activiteiten en in het werken met een 'baseline'. Gegeven de ontwikkelingen die op de organisatie afkomen i.c.m. de activiteiten om de basis op orde te brengen, staat er spanning op het op korte termijn willen introduceren van de Mens en Middelenmethodiek. Parallel aan de basis op de orde zal worden nagedacht hoe de methodiek het beste binnen de vereniging kan worden toegepast. Het streven is dit in 2026 te concretiseren.

Samenvoegen financiële administraties

Met de harmonisatie van bedrijfsvoering voor één vereniging, volgt onder meer ook het samenvoegen van de financiële administratie als één van de bedrijfsvoeringsprocessen. Het streven is om voor het boekjaar 2026 een nieuwe gezamenlijke financiële administratie te hebben ingericht en om in 2026 met deze nieuwe administratie te werken. De inrichting van de administratie volgt de

verenigingsstructuur, incl de verkenning wat aanpalende samenwerkingsafspraken in o.a. een stichting of transitie naar een gemeenschappelijke regeling betekenen voor de financiële administratie van een vereniging.

Liquiditeit: kassiersfunctie en financieringsstromen

We worden door zowel de provincies als onze omgeving gevraagd (RVO, Openeinderegelingen) om een kassiersfunctie op ons te nemen. Doordat betalingen vanuit de provincies niet tijdig bij ons binnenkomen, ligt het vraagstuk bij de vereniging om het bedrag voor te schieten. Dit komt onze liquiditeit als vereniging niet ten goede. Als we die rol op ons nemen, dienen we te stoppen met het voorschieten van niet ontvangen gelden. Daarnaast zijn er verschillende financieringsstromen om de taken van de vereniging uit te kunnen voeren. We zijn deze financieringsstromen in beeld aan het brengen t.b.v. een betere liquide positie van de vereniging.

Handhaving op schijnzelfstandigheid

De vereniging dient compliant te zijn aan de wet DBA. De wet DBA is bedoeld om schijnzelfstandigheid van m.n. ZZP-ers tegen te gaan. 2025 is een overgangsjaar om te zorgen dat eventuele risico's voor de vereniging in beeld zijn en om waar nodig passende maatregelen te kunnen treffen. Vanaf 2026 gaat de belastingdienst handhaven op schijnzelfstandigheid.

Shared Service dienstverlening

Op enkele bedrijfsvoerende taken wordt de vereniging verzocht om deze voor de provincies te organiseren. Zo hosten we een tool op cybersecurity bij GBO, is er een strategisch inkoper voor de provincies, zien we kansen op inkoop voor de provincies binnen het digitaliseringsprogramma, hebben we een kassiersfunctie en was de vereniging gevraagd capaciteit beschikbaar te stellen voor een interprovinciaal RechtmatigheidsAdviesCommissie (RAC) op Privacy. Tot slot wordt in de transitie van NDFF naar een gemeenschappelijke regeling onderzocht wat het effect hiervan is op de uitvoering in onze administratie en systemen. Er zal nader onderzocht moeten worden waar shared service activiteiten in de lijnorganisatie kunnen worden ondergebracht, mits daartoe wordt besloten.

3-lines model

Omdat we beleid en uitvoering actief verbinden binnen de vereniging, hebben we na te denken over een Governance, Risk and Compliance model. We hebben als vereniging nadrukkelijker in te zetten op het borgen van de kwaliteit van onze dienstverlening voor de leden. Daarnaast dient het zien van kansen (positief risico) en bedreigingen (negatief risico) onderdeel uit te maken van het besluitvormingsproces. Waarbij we een prominente rol zien van de vereniging op het gebied van data en informatie. Binnen de vereniging is daarom afgesproken om in de uitvoering op IT zoveel mogelijk aan te haken op de IT-standaarden van de provincies, tenzij (comply or explain). Om aantoonbaar in control voor onze leden verkent de vereniging een 3-lijns (of defense) inrichting. Hierbij willen we het kritisch vermogen van de provincies nadrukkelijk betrekken.

Informatiebeveiliging

De vereniging heeft zich reeds in 2018 gecommitteerd aan de interprovinciale doelstelling om in 2021 compliant te zijn aan de ISO27001, het normenkader op het gebied van informatiebeveiliging en de BIO, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Hierna kortweg samengevat in de term ISO27001.

Tevens heeft de vereniging de doelstelling zich te willen richten op het ontwikkelen van informatieproducten. Dit betekent dat het proces van risicomanagement op de asset informatie en data, vereniging breed georganiseerd en structureel geborgd dient zijn op basis van een PDCA cyclus.

Beheer Kantoorautomatisering

Ten behoeve van de harmonisatie van Bedrijfsvoering voor één Vereniging worden in 2025 een drietal Europese aanbestedingen uitgevoerd. Dit is voor Kantoorautomatisering, het Financieel

systeem van de vereniging en voor Telefonie. Hier zijn voor 2026 een drietal leveranciers uit gekozen die het beheer op zich nemen voor de drie genoemde onderdelen. Dit vraagt tevens om een robuuste beheersmatige inrichting binnen bedrijfsvoering om te kunnen sturen op de geleverde kwaliteit en op de doorontwikkeling van deze systemen (obv gebruikerswensen) en beleidskaders voor een veilig gebruik. In 2025 wordt een inrichtingsvoorstel uitgewerkt hoe de Vereniging in control blijft op haar kantoorautomatisering. Hieruit volgt een voorstel op rollen, taken en functies voor het inrichten van functioneel en technisch beheer voor de vereniging. Het voorstel zal worden afgezet tegen de beschikbare formatie binnen de vereniging.

General Agreement Microsoft

De vereniging is in 2025 tijdens de publicatie van de Europese aanbesteding door de KPS verzocht deel te nemen aan de General Agreement van de gezamenlijke provincies met Microsoft, mede agv de recente geopolitieke ontwikkelingen. De vereniging is in dit verzoek van de KPS meegegaan. Dit leidt tot een vertraging van 3 maanden in de doorlooptijd van de EU-aanbesteding op kantoorautomatisering naar 1-4-2026 ipv 1-1-2026. Daarnaast zal in 2025 voor de aanpalende EU-aanbestedingen en ontwikkeltrajecten op het gebied van bedrijfsvoering moeten worden gezien wat het effect is agv de vertraging van de EU-aanbesteding KA.

Huisvesting

De vereniging is in de afgelopen jaren gegroeid in formatie. Dit betekent dat de huidige huisvestigingsstrategie niet toereikend meer is. De huidige strategie ziet toe op een klassieke bezetting waarbij de dinsdag en de donderdag de drukste dagen op beide kantoorlocaties zijn. De voorgenomen nieuwe organisatiestructuur schrijft meer verbinding voor tussen de eenheden strategie, ontwikkeling en realisatie en de stafafdelingen van de vereniging. Kernwaarden hierbij zijn innoveren, samenwerken, verbinden en ambtelijk vakmanschap. In 2025 is daarom een onderzoek uitgevoerd voor een nieuwe huisvestigingsstrategie, om te onderzoeken hoe huisvesting deze voorgenomen structuur en kernwaarden het beste kan faciliteren. Een investering volgt op de keuze voor een strategisch scenario.

Keuzes voor de Begroting 2026

HRM-advisering - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

Doordat de organisatie is gegroeid en zich slagvaardiger wil opstellen voor haar leden is er in de organisatie structureel meer behoefte aan (strategische) advisering op het gebied van HRM. Dit betreft het actualiseren en samenvoegen van de verschillende HR-beleidskaders, het ontwikkelen van een Strategische Personeelsplanning, incl. ontwikkelplan en een HR-visie, het adviseren aan management en medewerkers, het optimaliseren van werkprocessen, het ondersteunen van recruitment voor het vinden van de juiste kandidaten in een krappe arbeidsmarkt en de coördinatie op deze activiteiten. Dit vraagt om een extra strategisch adviseur HRM.

Informatiebeveiliging - Categorie I. Capaciteit/werkdruk

De vereniging heeft op dit moment één formatieplaats voor een ISO (bij BIJ12/GB0) die door de hoeveelheid aan werkzaamheden hoofdzakelijk reactief en ad-hoc kan werken. De ervaring van elke ISO27001-organisatie is dat het ISO27001 compliant worden makkelijker is, dan het compliant blijven. Dit heeft te maken met het feit dat de norm eist dat een organisatie aantoonbaar continuïteit en continue verbetering laat zien. Daarnaast neemt de wet- en regelgeving toe en moeten wij zowel direct als indirect voor onze leden hier structureel proactief aantoonbaar voldoen aan de ISO27001 norm.

Dit geldt niet alleen voor de Cyberbeveiligingswet (NIS 2) maar bijvoorbeeld ook de AI Act. Deze regelgevingen vereisen extra inspanning van informatiebeveiligingsfunctionarissen zelf en stellen bovendien vereisten op het gebied van bedrijfscontinuïteit (Business Continuity Management, BCM). Hierin moet bijvoorbeeld ook rekening gehouden worden met het kunnen bijdragen aan de

meldplicht van incidenten binnen 24 uur op processen die wij voor de provincies uitvoeren. Hiervoor wordt structurele uitbreiding voorgesteld voor extra ISO en een structureel budget van € 60.000 voor het ondersteunen van de PDCA-cyclus.

Opsomming wijzigingen binnen dit hoofdstuk

	2026	2027	2028	2029	Cat.
Lasten					
HRM-advisering					
HRM-advisering	125	125	125	125	I.
ICT					
Informatiebeveiliging	185	185	185	185	I.
Totaal lasten	310	310	310	310	
Baten	0	0	0	0	
Totaal baten	0	0	0	0	
Saldo	310	310	310	310	

x € 1.000

Onderverdeling in categorieën

	2026	2027	2028	2029
I. Capaciteit/werkdruk	310	310	310	310
II. Autonome ontwikkeling/Omissies				
III. BAC-adviezen/Businesscases				
IV. Applicatie landschap				
Saldo	310	310	310	310

x € 1.000

BUSINESSCASES

6. Businesscases

6.3.1. Expertiseteam Stikstof & Natura 2000

Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen (LISA) - Categorie III. BAC-besluiten / Businesscases

Provincies voeren jaarlijks een inventarisatie van bedrijfsvestigingen en arbeidsplaatsen uit. Stichting LISA verzamelde, beheerde en distribueerde die gegevens. Per 1 januari 2025 stopt stichting LISA. De Vereniging IPO is gevraagd om een voorstel voor continuering van de dienstverlening. Wij adviseren de volgende aanpak, bestaande uit 2 delen:

1. Korte termijn: Borgen van actualiteit en continuïteit van de informatievoorziening voor provincies, onder andere door uitvoering van het werkgelegenheidsonderzoek (en contractbeheer, aansturing, regievoering, coördinatie van het contract etc.) in 2025
2. Lange termijn: Opleveren van een businesscase (BuCa) in de eerste helft 2025, voor de structurele borging na 1-1-2026.

De meerwaarde voor provincies van zowel de korte als de lange termijn is vooral kwalitatief: provinciale en landelijke actuele, uniforme, betrouwbare, gevalideerde en verifieerbare gegevens over arbeids- en vestigingsplaatsen op een detailniveau dat op dit moment niet anders kan worden geleverd. Het IPO-bestuur heeft op 5 december 2024 conform advies (met enkele aandachtspunten) besloten inclusief het beschikbaar stellen van € 2,1 miljoen voor 2025.

Aan de Businesscase 2026 en verder wordt op dit moment volop gewerkt. Nog niet duidelijk, laat staan besloten is, welke financiële consequenties daarmee gemoeid zijn. Daarom nemen we voor 2026 (en verder) voorlopig het bedrag van 2025 over voorzien van reeds bekende wijzigingen. Zo is bekend dat het werkelijk aantal vestigingen groter is dan aanvankelijk gedacht. De kosten voor onderzoek (enquête) zijn gebaseerd op aantal vestigingen. Daarom wordt voor 2026 niet € 1,8 miljoen maar € 2,1 miljoen voorgesteld voor het onderzoek.

Indien het IPO-bestuur besluit om het beheer van de applicatie onder te brengen bij de vereniging is tevens extra capaciteit nodig voor een Productowner (PO) en Functioneel Applicatiebeheerder (FAB). Daarom verzoeken we de provincies bij de Begroting 2026 om de volgende bijdrage: € 2,07 miljoen (voor onderzoek), € 300.000 (voor begeleiding en de start), € 170.000 voor extra capaciteit = Totaal € 2,54 miljoen. Eventuele afwijkingen (te veel of te kort, mede naar aanleiding van definitief besluit IPO-bestuur over de BuCa halverwege 2025) verrekenen we met de Jaarrekening 2026.

6.3.2 Natuurinformatie en Natuurbeheer

Meldingsapplicatie Natuurvriendelijk Isoleren - Categorie III. BAC-adviezen/Businesscases

Ter uitvoering van de landelijke aanpak NVI is een landelijke meldingsapplicatie van de 12 provincies beschikbaar waarin isolatiebedrijven hun werkzaamheden kunnen melden en kunnen inzien waar werkzaamheden nog mogelijk zijn. Een landelijke applicatie is van belang omdat dit het draagvlak bij isolatiebedrijven, die vaak provincie-overstijgend werken, verhoogt. Op 6 februari heeft de BAC

Landelijk Gebied positief geadviseerd het beheer van deze app voor 5 jaar te beleggen bij de Vereniging IPO.

Opstellen en beheren Kennisdocumenten - Categorie III. BAC- adviezen/Businesscases

De businesscase 'Kennisdocumenten soorten' is 1 oktober 2024 vastgesteld in de BAC L.G. Het gekozen scenario leidt in 2026 en verder tot € 300.000 extra materiele lasten en € 336.000 aan structurele inzet

Opsomming wijzigingen binnen dit hoofdstuk

	2026	2027	2028	2029	Cat.
Lasten					
3.1. Expertiseteam Stikstof & Natura 2000 LISA	2.537	2.537	2.537	2.537	III.
3.2 Natuurinformatie en Natuurbeheer					
Meldingsapplicatie Natuurvriendelijk Isoleren	191	191	191	191	III.
Opstellen en beheren Kennisdocumenten	636	636	636	636	III.
Totaal lasten	3.364	3.364	3.364	3.364	
Baten	0	0	0	0	
Totaal baten	0	0	0	0	
Saldo	3.364	3.364	3.364	3.364	

x € 1.000

Onderverdeling in categorieën

	2026	2027	2028	2029
I. Capaciteit/werkdruk				
II. Autonome ontwikkeling/Omissies				
III. BAC-adviezen/Businesscases	3.364	3.364	3.364	3.364
IV. Applicatie landschap				
Saldo	3.364	3.364	3.364	3.364

x € 1.000

Deel B. Raming Kassiersfunctie

Actualisatie Faunaschades - Categorie V. Kassiersfunctie

Bij ieder P&C-document wordt de raming voor de faunaschades geactualiseerd. De definitieve kosten van de open-eind-regeling kunnen sterk veranderen vanwege de afhankelijkheid van het faunaschadebeleid, het aantal aanvragen, het aantal schadeveroorzakende dieren, de taxatiekosten, de hoogte van de schade en de gewasprijs. Op basis van de kosten in 2024 en rekening houdend met de stijging van de kosten in de afgelopen jaren is de volgende raming opgesteld (er is niet altijd een lineaire trend vast te stellen dus toename heeft een lagere betrouwbaarheid).

Totaal komt de raming voor 2026 uit op € 96,1 miljoen. We hielden rekening met € 61,5 miljoen. Het verschil nemen we mee in deze Conceptbegroting 2026.

AEWA- Categorie V. Kassiersfunctie

In de afgelopen jaren hebben provincies en Rijk (LNV, nu LVVN) bijgedragen aan de internationale ganzenaanpak onder de vlag van AEWA. Het betrof een onderzoeksbijdrage en contributie. De BAC LG heeft geadviseerd in te stemmen met het continueren van de deze bijdrage voor de periode 2025-2028 voor een bedrag van € 783.000. Voor 2026 betreft dit een bijdrage van € 171.000.

Landelijke Databank Overstromingsrisico's - Categorie V. Kassiersfunctie

Tussen 2024 en 2026 vervult IPO een kassiersfunctie voor LVO. Deze was in de Begroting 2024 voor het jaar 2024 geraamd, maar was tot op heden niet t/m 2026 doorvertaald in de begroting.

Opsomming wijzigingen binnen de raming Kassiersfunctie

	2026	2027	2028	2029
Lasten				
Actualisatie Faunaschades	34.652	34.652	34.652	34.652
AEWA	171	269	172	172
Landelijke Databank Overstromingsrisico's	238	0	0	0
Totaal lasten	35.061	34.921	34.824	34.824
Baten				
AEWA	171	269	172	172
Totaal baten	171	269	172	172
Saldo	34.890	34.652	34.652	34.652

x € 1.000

Bijlagen

Bijlage 1. Bijdragen per provincie

Uit de tabel hieronder blijkt per provincie de hoogte van hun bijdrage aan de Vereniging IPO.

		1. Bestuur- en Verenigings- zaken	2. Beleidsvoor- bereiding	3a. Onder- steuning provinciale uitvoering door BU12	3b. Businesscases	3c. LISA	3. Totaal	4. Overige ramingen en uitkeringen	Totaal IPO- vereniging
Totaal per deel		4.859	24.724	42.684	3.364	2.537	48.585	491	78.659
Toer. Bedrijfsvoering ->		19	97	168	13	10	191	2	310
Te verdelen bedrag ->		4.879	24.821	42.852	3.377	2.547	48.777	493	78.969
Provincie	Proc. aandeel								
Groningen	6,80%	332	1.687	2.912	230	79	3.221	34	5.272
Fryslân	9,49%	463	2.354	4.065	320	138	4.523	47	7.387
Drenthe	8,12%	396	2.015	3.479	274	108	3.861	40	6.312
Overijssel	9,43%	460	2.341	4.041	318	188	4.547	47	7.394
Flevoland	5,30%	259	1.316	2.272	179	90	2.541	26	4.142
Gelderland	10,67%	521	2.648	4.572	360	300	5.232	53	8.454
Utrecht	7,78%	379	1.931	3.333	263	235	3.831	38	6.180
Noord-Holland	8,17%	398	2.027	3.500	276	483	4.259	40	6.725
Zuid-Holland	9,16%	447	2.273	3.924	309	467	4.700	45	7.465
Zeeland	5,96%	291	1.479	2.553	201	86	2.840	29	4.639
Noord-Brabant	10,89%	531	2.704	4.668	368	371	5.407	54	8.696
Limburg	8,25%	402	2.047	3.534	279	1	3.813	41	6.303
Totaal	100,00%	4.879	24.821	42.852	3.377	2.547	48.777	493	78.969

1. Raming Fauna- schades	2. Raming overige kassiers- functies	3. Totaal raming kassiers- functies
96.159	238	96.397
96.159	238	96.397
2.361	16	2.377
19.129	23	19.152
1.657	19	1.676
3.688	22	3.710
578	13	591
7.313	25	7.338
5.723	19	5.742
34.401	19	34.420
15.131	22	15.153
3.065	14	3.079
1.230	26	1.256
1.883	20	1.903
96.159	238	96.397

x € 1.000

Bijlage 2. Afkortingen

Afkorting	Volledige omschrijving
AAC	Ambtelijke adviescommissie
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ACSG	Adviescommissie Schade Grondwater
Aedes	Vereniging Van Woningcorporaties
AEWA	Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds
AI	Kunstmatige intelligentie
ANLb	Agrarisch natuur- en landschapsbeheer
ANB	Agrarisch natuurbeheer
AV	Algemene Vergadering
BAC	Bestuurlijke adviescommissie
BBP	Bruto binnenlands product
BCM	Business Continuity Management
BeSI	Beschermde soorten Indicato
B&I	Bereikbaarheid & Infrastructuur
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BO	Bestuurlijk overleg
BOFv	Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen
BZK	(ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
BuCa	Business-case
CE	Circulaire economie
CEP	Centraal economisch plan
CPB	Centraal Planbureau
CROW	Centrum Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw
DBA	Deregulering beoordeling arbeidsrelaties
DOVA	Decentrale OV-autoriteiten
DSIH	Dutch Societal Innovation Hub
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EU	Europese Unie
FAB	Functioneel Applicatiebeheerder
FTE	Fulltime-equivalent
GBO	Gemeenschappelijke Beheer Organisatie
GS	Gedeputeerde Staten
HNP	Huis Nederlandse Provincies in Brussel
HRM	Human Resource Management
IBT	Interbestuurlijk toezicht
IenW	(ministerie van) Infrastructuur en Waterstaat
IKN	InformatieKaart Natuur
IPB	Interbestuurlijk programma
IPLG	Interprovinciaal Programma Landelijk Gebied
ISO	Information Security Officer
KA	Kantoorautomatisering
KDW	kritische depositiewaarde
KenE	Klimaat en Energie
KGG	(ministerie van) Klimaat en Groene Groei
KpVV	Kennisprogramma Verkeer en Vervoer
KPS	Kring van Provinciesecretarissen
KRW	Kaderrichtlijn Water
LCM	Life Cycle Management

LDO	Landelijke Databank Overstromingsrisico's
LG	landelijk gebied
LISA	Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen
LVN	(ministerie van) Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LVVN	(ministerie van) Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
MCEN	Ministeriële commissie Economie en Natuurherstel
MKB	Midden- en kleinbedrijf
NDFP	Nationale Databank Flora en Fauna
NDS	Nederlandse Digitaliseringsstrategie
NEDPROM	Brancheorganisatie van maatschappelijk betrokken project- en gebiedsontwikkelaars in Nederland
NHI	Nationaal Hydrologisch Instrumentarium
NMP	Nationaal Milieuprogramma
NMIEK	Nationaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
NN2	Unit Stikstof en Natura2000
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
OenF	Organisatie en Formatierapport
ON NL	Omgevingsdienst Nederland
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar vervoer
OW	Wet openbaarheid van bestuur
P&C	Planning & control
PDCA	Plan-Do-Check-Act
pMIEK	provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
PO	Productowner
PMO	Project Management Ondersteuner
PS	Provinciale Staten
Q&A's	Questions & Answers (antwoorden op veelgestelde vragen)
RAC	RechtmatigheidsAdviesCommissie
RAV	Regeling Ammoniak Veehouderij
RenL	Ruimte en Leefomgeving
RE	Regionale Economie
REC	Regionale Economie en Cultuur
RLMI	Regionale en Landelijke Modelinstrumentaria
RLN	Ruimte voor Landbouw en Natuur
ROB	Raad Openbaar Bestuur
RNN	Rekenmodule Natuurkwaliteit Natuur Netwerk Nederland
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SMP	Soortenmanagementplan
SMR	Kleine modulaire reactoren
SNL	Subsidiestelsel Natuur en Landschap
Spuks	Specifieke uitkeringen
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
TAL	Transitie Applicatie Landschap
T&H	Toezicht en Handhaving
UvW	Unie van Waterschappen
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VRO	Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
VTE	Vrijetijdseconomie
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVM	Verbeterprogramma Vogel- en Habitatrichtlijn Monitoring
ZZP	Zelfstandige zonder Personeel